

НАЦИОНАЛЕН ФОНД „КУЛТУРА“
Управителен съвет

Стенографски протокол

ПРОТОКОЛ
№ 3

На 8 юли 2026 г. в София, сградата на НФК, находяща се на адрес: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ № 7, ет. 3 се проведе заседание на Управителния съвет на Национален фонд „Култура“ с предоставена възможност за включване на присъстващи и от дистанция чрез електронната платформа ZOOM, който беше отворен в 13,00 ч.

На заседанието присъстваха: Станислав Почекански, Иван Кабаков, Станимир Бояджиев, Петър Митев, Алина Караханова.

Онлайн присъстващи чрез Zoom: Емилия Стоева, Севар Иванов, Илия Граматиков, Диана Саватева, Коста Костов и Милена Налбантова.

Отсъстваха: Мирела Модева, Ния Табакова, Мира Йосифова, Георги Керезов и Коста Костов.

На основание Заповед № 3-300-13 от 08.07.2026 г. присъстваха и: Нели Неделчева – изпълнителен директор на НФК; Цветелина Стойнева – директор на дирекция „Програми и проекти“, Елина Кръстева – главен експерт „Проекти и програми“ и Йордан Николов – главен експерт „Проекти и програми, връзки с обществеността“.

Заседанието се проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Разглеждане и представяне на Индикативна програма 2027 г.

2. Други.

Заседанието беше открито в 13,23 ч. и ръководено от госпожа Марина Василева – заместник-министър на културата с пълномощно ПЛМ-75/07.07.2026 г. Пълномощното се прилага към протокола.

* * *

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Преди да започнем, искам да кажа:

Със заповед на министъра на културата № РД-09-824 от 8 юли 2026 г. като представител на Министерство на културата е определен господин Станимир Бояджиев. Заповедта ще бъде приложена и отразена в протокола.

На основание Договор № ДЛ-23 от 8 юли 2026 г. тук е госпожа Нина Иванова да стенографира. Както разбрахме, изкуственият интелект не пише протоколи. И за да няма излишни негативни емоции и въобще всякакви емоции в работата, госпожа Иванова има граждански договор с Фонда като стенограф единствено и само за заседанията на Управителния съвет.

Давам думата на председателстващия заседанието първо да проверим има ли кворум.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колеги, готови ли сме да започнем? Здравейте!

Откривам днешното заседание на Управителния съвет на Национален фонд „Култура“ с точка единствена: Разглеждане и дискутиране на Индикативна програма 2027 г.

Давам думата на изпълнителния директор на Национален фонд „Култура“, за да представи концепцията си. След това ще дам думата на проф. Кабаков.

Искам преди да преминем към оперативна работа да гласуваме някакви основни принципни позиции. Съгласни ли сте, примерно, 5 минути на изказване, 2 минути отговор, за да сме по-оперативни? Естествено, представянето на концепциите няма да ограничим времево, защото трябва да се влезне в пълнота в тях, а след това, като влезем в дебат, чисто по-оперативно да се случват нещата.

Подлагам дневния ред на гласуване.

СЕВАР ИВАНОВ: Извинявайте, бързо да се включа, тъй като не е по същество, но е свързано с технологичното оформяне на заседанието, не е ли добре да се води запис на тази среща?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тя не се ли записва?

СЕВАР ИВАНОВ: В момента не съм известен, че се записва. Затова го казвам в началото.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Извинявам се. Аз съм с впечатление, че по принцип се записва.

СЕВАР ИВАНОВ: Да не се чудим после какво да правим.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах. Благодаря.

Госпожо Налбантова, Вие искахте да се включите.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Здравейте на всички колеги!

По дневния ред бих искала, ако мнозинството е съгласно, да включим точка „Други“ като точка 2, в която да дискутираме други важни въпроси.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Подлагам предложението на госпожа Налбантова за гласуване.

Който е за предложението на госпожа Налбантова – включване на точка „Други“ в дневния ред, моля да гласува.

Гласували 10 членове на Управителния съвет: за – 10, против и въздържали се – няма.

Предложението се приема.

Моля да гласуваме дневния ред на днешното заседание:

1. Разглеждане и дискутиране на Индикативна програма 2027 г.

2. Други.

Който е за, моля да гласува.

Гласували 10 членове на Управителния съвет: за – 10, против и въздържали се – няма.

Дневният ред на днешното заседание се приема.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, един технически доуточняващ въпрос – колко сме присъстващите на заседанието?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Присъстват 11, за гласуване – 10.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Единадесет с Вас, госпожо Василева, така ли?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: 11 с мен, 10 гласа.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Благодаря Ви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може ли да преминем към работа?

Давам думата на изпълнителния директор на Национален фонд „Култура“, за да представи концепцията на административния екип за Индикативна програма 2027 г.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: За 2027 г. програмите, които познавате, тези, които ще останат непроменени, но подобрени под някаква форма са следните:

Дебюти.

Любителско изкуство.

Мобилност.

Преводи и адаптация.

Социално ангажирани изкуства.

Тези програми остават във вида, в който ги познавате от 2026 г.

Разбира се, и програмата „Целева подкрепа Творческа Европа.

Докато за другите програми и за новата, за която преди малко получих конкретно разработено становище от госпожа Налбантова, имаме предложение да се запазят в този вид, но да бъдат структурирани. Тоест да имаме програми: Визуални изкуства, Екранни изкуства, Литература, Музика, Сценични изкуства. Съответно в тези програми да има приоритетна ос. Вижте го като програми, а не като направления.

Давам пример с Визуални изкуства. Имам приоритетна ос „Създаване“, имаме приоритетна ос „Разпространение“. Същевременно ще има подприоритетни оси, където ще влязат „Дигитални изкуства“. Програмата, която е за дигиталните изкуства всъщност ще влезе като подос. „Художествена намеса в обществена среда“ също влиза като приоритетна ос. По този начин ще бъдем по-справедливи и към определените съсловия.

Това, което коментирахме с екипа, е програма Критика, която е от 1000 до 10 000 евро, дали да остане като самостоятелна такава или също да мине като един от подкомпонентите, което автоматично ще ѝ увеличи финансирането, защото на самите изкуства, както ги изброих, ние стартираме от 10 000 до 40 000 евро...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мога ли да Ви прекъсна, извинявам се много. Коментирате по таблица, която никой от нас не е виждал. Има ли някакъв вариант поне докато ги разказвате тези неща, да гледаме материала, защото ние боравим със съвсем различна представена Индикативна програма. Мисля, че е добре колегите да имат копие от нея.

Предлагам в такъв случай да разменим реда. Докато административният екип осигури на всеки копие от програмата на Фонд „Култура“ и изпрати на тези, които са онлайн копие от актуализираната таблица, професор Кабаков да представи неговата концепция.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз обаче имам контра предложение, което е съобразено с това, че представянето тук, дори да бъде изпратено, е вече в нарушение на Правилника, защото ще е нещо ново, а материалът трябва да бъде изпратен пет дни по-рано, за да се запознаем с него.

По тази причина предлагам нещо друго – за да не нарушаваме Правилника и за да е полезно заседанието, тъй като имаме кворум, да постъпим професионално, както трябва да бъде отношението ни към културата, а професионалното отношение изисква преди да се пристъпи към обсъждане на проценти, конкретика, структура, съдържание първо да се представят концепции и визии, те да се приемат като концепция и визия, след това да се обсъди структура и съдържание и едва след това да вървим на трето заседание към директното разписване на програмите с проценти, пропорции и други подобни неща. Тоест това е нормална процедура на стратегическо и оперативно планиране и управление от стратегическа визия, приоритети, цели, тактическо планиране на ниво оперативно планиране, за да стигнем до тази таблица, която е на ниво план за действие, а не да започваме от плана за действие, вместо да започнем от стратегията.

Така че ви предлагам в рамките на днешното заседание и по тази точка за Индикативната програма да представим концепциите на двете предложения. И стратегическата визия на всяко едно от предложенията.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: А в петък да работим в по-голяма конкретика.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: А в петък да работим на тактическо и оперативно равнище.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това звучи доста по-разумно, честно казано, защото ние ще се запознаем.

Тогава разкажете ни концептуално нещата, които сте заложили в Индикативната програма.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Ние можем да следваме по този път. Проблемът е, че липсва базова основа как Фонд „Култура“ си формира всяка година Индикативната програма. Тоест липсва статистика, липсва анализ, липсват елементарни статистически факти и това е в последните десетилетия. До 2010 г. Фонд „Култура“ е плащал за изследвания за развитие на изкуствата. Мисля, че все още са на сайта на Фонд „Култура“ и това нещо е спряно в последните 15 години. Тогава мисля, че също е закрито самото звено на Министерството на културата – статистически център или звено, което прави тази статистика. В момента статистиката се прави от неправителствени организации и центрове, за което получават финансиране.

На предното заседание аз исках три изречения, пет изречения стратегически насоки от УС на НФК. Тоест музикантите да кажат дали 2027 г. ще бъде посветена на откриване на млади таланти или не знам какво. Вие ще кажете: има 160 години от рождението на Което значи, че ние ще дадем някакъв акцент. Ние боравим с едни и същи шаблони всяка година. От друга страна, резултатите не са добри. Това дори на успешните организации, които имат по няколко проекта, говоря за големите организации, знаем кои са, дори на тях не им стига въздух, за да се развиват по този начин. И това, което предлагаме, е програмите да са по изкуства и в самите изкуства да има приоритетни оси, при които те ще си преценят в Театър дали ще правят спектакъл, дали този спектакъл ще го разпространяват, дали ще е социално заангажиране и ще има намеса в обществена среда, или пък няма да правят спектакъл, а само ще разпространяват. Идеята е в условията на програмата да се зложат определени проценти, които да не минават. Да имаме по-голям марш на финансиране и да гоним ефект и подобряване.

Ние сме скачени съдове с бенефициентите. Ние не можем да ги подценяваме и да им даваме едно и също. Ние трябва да вдигнем летвата и за тях, и за нас като изпълнители. Не може да имаме 700 договора на година, да очакваме качество – говоря за самата работа във Фонда. По-добре е тези договори да се окрупнят, повече организации да се съберат и да се организират от различните сектори – дали са държавни, публични или неправителствени в случая ние ги третираме по един и същ начин, поне отношението на Фонда към тях е еднакво, никой няма приоритет. Да останат стабилните програми на

Фонда: Дебюти, Мобилност, Любителско изкуство, Творческа Европа – съфинансирането. Преводите да останат и ангажираните ви любими изкуства, за които много настоявате.

Тоест имаме шест постоянни програми и останалите са обособени в изкуства, в които имат хоризонтални принципи, които им позволяват да си отворят ветрилото и да имат повече средства за финансиране и повече възможности. И да не попадат в никакви рестриктивни неща – примерно за разпространение да са длъжни да пишат някакви села и паланки, което да не е от полза на създаването на културен продукт.

Това, което не сме решили, за което ни е необходимо Вашето мнение чисто отстрани, е къде слагаме Критика – оставяме я отделна програма, доколкото знам миналата година колко договора има?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Двайсетина за последните години.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Защото Критика не е само да се напише книжка. Правенето на видео подкаст, на дадена рубрика за отделните изкуства – можем да сложим на всички изкуства Критика. Тоест да е като проектна ос. Плащаме Театър – създаване, разпространение, намеса в обществена среда, критика. Или отделно? Пак ми е необходимо вашето мнение.

СЕВАР ИВАНОВ: Мога ли да кажа нещо? В тип дискусия ли сме? Каква е формата в момента?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: В тип дискусия сме.

СЕВАР ИВАНОВ: Ако мога да повдигна няколко въпроса. Чисто концептуално разбирам принципа на Индикативната програма за догодина, която поражда след себе си няколко въпроса поне в мен, на които според мен е добре да им се обърне внимание, за да не възникнат и на потенциалните бенефициенти.

Първото е например позиционирането на фестивалите, когато включват повече от едно направления. Би било добре да се изясни за кандидатите кое направление е по-подходящо за тях. Чисто да се обърне внимание. Това е първото.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Мога ли да отговоря?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков искаше също да се включи.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Нека да отговоря на Севар и след това, един по един да отговарям на въпросите.

Това, което сте видели, е Многогодишната програма, която нарекохме Международни национални събития. Това, което се визира, е следното нещо.

Това, което открих във Фонд „Култура“ и което много ме натъжава, е неползването на Регламента за групово освобождаване. Проблемът е, че това примерно работи в Националния филмов център, но не и във Фонд „Култура“. Тази програма искаме да е освободена от групов режим и да предлага определена устойчивост за две-три години на потенциални кандидати. Това, което ще влезе в програмата е директно казано в режима, а излизайки от него художествени и културни прояви и представления, фестивали, изложби и други

подобни културни дейности. Това ще е обхватът за тази програма, тъй наречената многогодишна, както я наричаме.

Мисля, че е добре пилотно да стартираме с това, защото по този начин това е не само за фестивали. Да, и фестивали могат да участват. Това не е само за пленери за художници. Такъв тип културни дейности мисля, че би трябвало да получават подкрепата на Фонда в по-дългосрочен аспект.

СЕВАР ИВАНОВ: Това означава, че това е отделна програма. Правилно ли разбирам?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да.

СЕВАР ИВАНОВ: Добре. Помислено е за това.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Тоест в тази програма, Севар, Вие просто ме изпреварихте, ако останалите програми ги развиваме в изкуства, в тази програма всички останали изкуства ще могат да кандидатстват, но в групови дейности.

СЕВАР ИВАНОВ: Приоритетната ос е различна.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това са детайли, разбира се, колко да са участниците, говоря като организации и така нататък. Тоест не на асоциации, говорим за групови дейности.

СЕВАР ИВАНОВ: Добре, окей. Помислено е за това като форма, тъй като обикновено при фестивалите винаги възниква този въпрос към коя програма да кандидатстват, особено, когато са...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз ще си позволя обаче да прекъсна госпожа Неделчева, да изпреваря проф. Кабаков, за да се включа с коментар специално за този режим за държавна помощ за групово освобождаване.

Нали сме наясно всички тук присъстващи как функционира този режим? Това е, първо, много важно да бъде сложено на масата. Националният филмов център оперира по този режим. Това означава, че филми се финансират законово, правно защитимо с публични средства само и единствено през Националния филмов център. Всичко останало влияе на конкуренцията и на пазара и е изключително уязвимо.

И веднага връщам въпрос: ако вкарате Многогодишната програма, на която аз съм радетел от години, мечтая да има такава програма, нали си даваме сметка, че фестивалите, които са бенефициенти по тази програма, означава, че получават само и единствено пари по тази програма и от никъде другаде, защото всяко друго финансиране няма да е законово защитимо, вкарвайки фестивалите в режим ОРГО. Това означава да вкарате и всички останали публични източници в този режим, които финансират фестивали, за да може да се отчита тежестта на държавата. Това е държавна помощ.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: На тази маса имаше двама експерти от Министерството на финансите...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз не съм довършила. Вие прекъснахте Севар, сега прекъсвате мен. Професор Кабаков чака да се доизкажа.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: А прередихте пет човека.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да.

Мисълта ми е да се коментира мислено ли е в тази посока, защото голяма част от тежките, големите фестивали работят с множество източници на финансиране, за да могат да обезпечат големите бюджети, с които работят. Аз съм за ОРГО, но това означава всички публични фондове и донори на средства да влязат в този режим – Министерството на културата, големите общински фондове, за да има проследимост, както е режимът *de minimis*. Това е целта, за да няма конкуренция, да няма монополи, да няма изкривяване на пазара.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Пътят за това няма да е с едно писмо до Министерството на финансите. Провели сме първоначална среща, даже срещата беше на тази маса с Министерството на финансите за вкарване на освободения режим към тази програма. Така че нещата са за тази програма и те ще бъдат разписани. Но това е процес.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз разбирам, че е процес и това са проучвателни работи.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Както няколко години Националният филмов център е бил необходим, така и ние сме стартирали този процес през май или април, не помня.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбирам.

В такъв случай, за да не отнемам повече времето на професора, а като се върне да се включи, искам само за протокола да влезе, че всякакъв тип подобни проучвателни срещи и инициативи трябва да са най-малко съгласувани с принципала.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Април месец е бил друг принципалът, когато сме водили тази среща.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: По принцип, влизайки новият принципал и новото управление е редно да е наясно той какви процедури се стартират в Национален фонд „Култура“, особено, когато говорим за въвеждане на определени режими на държавна помощ.

ИАНА САВАТЕВА: Дали е удобно да се включи с въпрос?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Саватева, ще Ви прекъсна, защото проф. Кабаков изчаква много джентълменски от известно време и сега ще му дам думата на него.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Моят коментар е много кратък. Преди да правим това нещо трябваше да гласуваме предложението да се обсъждат концепции и стратегически визии и ние не го гласувахме. Така че трябва да гласуваме и да започнем отначало.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма да започнем отначало, професоре! Моля Ви! Отново ли влизаме в този режим?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Дайте да спазваме някаква процедура.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре, чудесно. Темата е: разискване и дискусии. Гласувахме дневния ред. В първа точка пише – дискусии. Дискутираме концепции.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Дайте да гласуваме предложението. Може да има контрапредложение, да има „за“ или „против“. Това е процедура. После това нещо се атакува в съда. Колко пъти да го обяснявам това – не знам.

Да гласуваме процедурата. Ако са съгласни всички, валидираме изказването на госпожа Неделчева и продължаваме. Аз затова вдигнах ръка – да гласуваме предложението.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Подлагам на гласуване предложението на проф. Кабаков за изслушване и обсъждане на концепциите за Индикативна програма 2027.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Това е точката, която разглеждаме.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Естествено, че това е точката. Важното е да загубим 48 минути за процедури. Така работят процедурите в Национален фонд „Култура“.

Моля, който е за, да гласува.

Гласували **10 членове** на НФК: **за – 9, против – няма, въздържал си – 1**
(*Станимир Бояджиев.*)

Предложението е прието.

Имате ли мотив за въздържанието си, господин Бояджиев?

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Уважаеми колеги, радвам се, че имам възможността да се присъединя към вашия екип, надявам се моето присъствие тук да спомогне за по-добрата работа на Управителния съвет. Аз се въздържах, защото, доколкото аз разбрах, имаме гласуван дневен ред, в който трябваше в първа точка да разгледаме двете предложения за Индикативна програма за 2027 г. Предвид че се обявихме около тезата, че предвид обстоятелствата и непредварително предоставените материали от страна на Администрацията, няма да вземаме решения, аз се въздържах, защото като няма да вземаме решения считам, че няма нужда от допълнителни процедури. Това бяха мотивите.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: В двете минути към петте, които също не гласувахме, това изисква отношение какво правим и моето предложение беше да обсъждаме концепции и стратегически визии, за да спасим заседанието, тъй като иначе ще нарушим правилника. Затова предлагам да гласуваме.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Ако трябва да влезем в диалогичен режим по тази тема, моят опит в колективни органи в редица други заседания е, че когато има всеобщо обединение, че няма да се вземат решения, аргументите, че това е атакувано в съда и така нататък, са просто неоснователни.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, ние решение ще вземем. Това беше Ваша интерпретация по отношение на концепциите.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Аз разбрах, че ние няма да разглеждаме в конкретика концепциите, тъй като те не са ни предоставени в петдневния срок преди заседанието.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз съм я предоставил. Ето и сега ви я предоставям и тя е изпратена в петдневния срок.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Съжалявам много. Вие предложихте на днешното заседание само да се говори визионерски по концепцията за 2027 г. Тоест да разбираме, че говорейки визионерски, ние не можем да вземем оправдано решение и това ще се случи на по-късен етап.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Можем по темата на точката, както е формулирана.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разискване и дискусия е точката, която е гласувана в дневния ред. Разискваме и дискутираме, не решаваме. Няма как да вземем решение.

Веднага допълвам – след като сме влезли пак в режим на пазара и всеки ще си говори каквото си иска, аз да кажа моите пет стотинки по двете концепции.

Концепцията на Административния екип – това, което съм видяла, защото продължавам да не виждам новата концепция, въпреки че помолих няколко пъти административния екип да ни я предостави, продължаваме по същата система: минимален риск, лесно за опериране, готови изработени програми, депрофесионализация на сектор, изправяне на изкуства едно срещу друго, а те са несравними едно с друго нито като динамика и темпове на развитие, нито като разходи, необходими за развитие на част от крайните продукти, а по програмата очакват резултат продукт. Изключително неадекватни към настоящия момент оценителни процедури, оценителни сесии, оборими в съда сесии, дела, административна тежест, скандали. Безопасната и позната програма е това. С новата концепция, която развива поднаправления и сливане на програми съм много по-склонна да съглася и да приема, много ми харесва тази посока, защото и миналия път коментирахме, че част от програмите за мен са абсолютно излишни, припокриват се, тотално смесване на вертикални и хоризонтални политики. Не се обиждайте, госпожо Налбантова, тежко депрофесионализиране и в посока работа само и единствено на самодейни любителски състави и инициативи.

Концепцията на проф. Кабаков – изключително добре издържан стратегически документ. Поздравления, професоре! Никаква оперативност. Изключително голям риск тази програма да влезе в действие тази година. Изключително много тежка работа за административния екип да разпише оперативно тази програма в сроковете, които имаме определени от закон и да я предложи за обществено обсъждане в законовите срокове. Но много сериозен стратегически документ. Най-накрая става ясно какво, за бога, са хоризонтални и вертикални политики. Много смислено, но много рисково.

Това, което си представям аз, е някаква синергия между двете програми ще трябва да измислите как да постигнете. 2027 г. да е преходна година, която да съчетае двете концепции, за да можем в 2028 г. вече да стъпим най-накрая на адекватен стратегически орган.

Извинявам се, че се включих на пазара и аз в дискусията.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Само да уточня защо е в този вид. Защото подобни дисциплини аз преподавам в Софийския университет, включително на

колеги, и по тази линия не се пристъпва към оперативно планиране и управление преди да е обсъдено или постигнато съгласие по стратегическата визия и концепцията за примерна програма, закон или каквото и да било. Защото смесването на двете планирания и управления влияе и привнася негативни ефекти на всяка една от тях като форма на планиране.

По тази причина аз и така си го представях, не исках да се намесвам в предложението на дневния ред, но както виждате го предложих, днес включително за да спасим заседанието в този смисъл, че не е спазен срокът, да обсъдим макар и в устна форма, без да има писмени документи, които са представени, концепциите и за двете предложения. И примерно за 10-и, както е обявено следващо заседание, да помислим за някакви конкретни параметри, тоест да мислим вече на другото равнище – оперативно управление, когато имаме някакъв консенсус по отношение на стратегическото управление и планиране и съответно по стратегическата визия, която ни обединява. Без да имаме обединение по отношение на стратегическата визия, която ще преследваме, ние ще се въртим в омагьосан кръг. Това е моята позиция.

Това предложение е гласувано. Аз го предлагам не за нещо друго, а за да бъде конструктивен и да спасим положението с липсата на предложен документ в срок.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз, честно казано, не виждам никаква конструкция към момента. Всички сме запознати с Вашия документ, всички сме запознати със старата таблица, продължаваме да...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Старата таблица не е концепция.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Продължаваме да не виждаме концепцията на административния екип.

Госпожо Неделчева, има ли вариант...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Устно да я представи.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз я представих устно. В таблицата има някакво объркване. В петък беше готово, но таблицата е срината. Таблицата след това заседание ще бъде направена.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: В 21 век сме, Вие имате копие пред себе си, не може ли някой да отиде и да направи пет копия на това, което държите пред себе си.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не. Това е моето копие, което аз съм драскала. Сутринта го констатирах, когато се готвихме за тази среща.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Неделчева, дали си давате сметка...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да, давам си.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: ...че сме се събрали 12 – 15 човека, които са си разчистили програмата. От 26 юни сме си разчистили програмата за 8 юли, тъй като 8-и и 10-и бяха единствените две дати, на които имаше шанс за кворум, бидейки юли месец. Тоест ние сме направили възможното да се съберем, за да работим и Вие сега ни казвате, че няма какво да ни представи административният екип...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не. Ние ви представихме, имахме да коментираме...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: ...който пое ангажимент и е протоколирано, че на 3 юли ще ни представи Индикативната програма за 2027 г. Давате ли си сметка, че ако работим по тази програма ние катастрофираме Фонда за поредна година, защото тази програма е едно недоносче, госпожо Неделчева. За пореден път го коментираме това. Скандална е тази програма. В 2026 г. секторът ще работи по тази програма по принуда и Вие казахте, че това е наследство от предишния изпълнителен директор. Самата Вие казахте, че работим с това, което имаме. И в предоставения ви срок до 3 юли вие ни изпратихте същото недоносче. Това вече не е вашата програма ли или отново работим по програмата наследена?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Не. Това не е моята програма. Аз казах от старата програма кои програми остават. И ви предложих вариант вместо да има направления да има програми със съответни оси.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нямам представа кой го е изпратил това.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: То пише: от администрацията на Фонд „Култура“ е изпратено.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Така де. Администрацията на Фонд „Култура“ е едно общо понятие. Ние седим тук 15 човека и си губим времето. Дали го осъзнавате всичко това?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Можем да започнем по изкуствата да коментираме проектните оси.

ДИАНА САВАТЕВА: Извинявайте, мога ли да се включа и да върна разговора малко по-назад, защото не успях да взема думата?

Идеалният вариант е един продукт, какъвто и да е, да се реализира само от един източник, тоест да получи достатъчно средства от една от схемите от Фонд „Култура“ или от Общински фонд „Култура“ и да се реализира. Само че на практика този вариант не се случва и всички, които работим на ниво представяне на продукти, знаем как стоят нещата.

Разбирам това, че когато се финансира от един източник, са по-лесно проследими финансовите потоци, но на мен ми се иска да срещнем идеалното с реалното. Затова се прави разлика между дофинансиране и пълно финансиране и във всички програми е така. Аз правилно ли разбрах, че ако един продукт се финансира от Национален фонд „Култура“, той не може да бъде дофинансиран от един общински фонд, например, или от една общинска програма?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не разбрахте правилно. Ако програмата влезе в режим ОРГО, тоест режим за държавна помощ, който е за групово освобождаване – режимът, по който работи Филмовият център, то това означава, че бенефициентът или групата, които вземат пари в този режим за този конкретен проект, инициатива, фестивал, всички останали средства трябва да са също в този режим. Тоест или всички вие минавате в режим на групово

освобождаване за програма Фестивали, или няма как да стане, защото се третира като изкривяване на пазара.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това е с оглед на тъй наречената Многогодишна програма. Това не касае останалите програми, които визирате за Фонда.

ДИАНА САВАТЕВА: Това е едно Ваше предложение за Многогодишна програма.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да, това е единствено предложение за за Многогодишната програма.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли да взема думата и аз, колеги?

Бих искала да отправя благодарност и към екипа на Национален фонд „Култура“ за изготвените документи и за това, което направиха във връзка с корекциите по протокола, отварям скоби. И след това бих искала да благодаря и на проф. Кабаков за това, което е изпратил като концепция, дизайн и класификация на програмите. Това е чисто стратегически документ, който наистина би бил в огромна полза за работата на Фонда. И всъщност това е по същество работата на членовете на Управителния съвет, които да очертаят правилната стратегическа форма на развитие и подпомагане на публичния сектор.

Това, което бих искала да допълня като реплика обратно към госпожа Василева, аз няма как да се обиждам, госпожо Василева, на нищо от това, което казахте, защото на практика програма Любителско изкуство е достатъчно доказана и устойчива във времето с огромен брой бенефициенти – хора, които в програмите е заложено задължително да бъдат ръководени и да имат включени професионалисти в нея. Така че ние разчитаме на експерт-оценителите в оценителските комисии, че те са прегледали, наравно тези кандидати са кандидатствали, че те са оценени експертно и че са оценени качествените проекти, а не просто халтура или някаква самодейност, прощавайте за този израз.

В този ред на мисли Любителско изкуство – една от най-важните програми във Фонда, защото тя отговаря на децентрализация, териториален обхват и достъп до култура за всеки. Това е основата на мисията на Национален фонд „Култура“.

Бих искала да помоля, ако е възможно, имам чувството, че в момента се движим в някаква хаотична форма, ако е възможно да конструираме под някаква форма дебата – дали в момента дебатираме конкретно по таблицата, която ни е изпратена от екипа на Фонда, или дебатираме по това, което ни е изпратил проф. Кабаков, съобразявайки се с петдневния срок за предоставяне на материали. Защото в момента ние говорим хаотично и не можем да се спрем на конкретиката. Смятам, че нас това би ни улеснило много повече.

По повод на програмата, която е свързана с международните и националните събития, абсолютно смятам, че всеки организатор на такива събития трябва да получи подкрепа и защита, но има много „но“ и много въпросителни и аз съм ги описала в бележките си, които изпратих до вас, като се

надявам да ги вземете под внимание, защото така представена програмата е непълна, неточна, не води до нищо съществено като резултат и на всичкото отгоре е двугодишна, а ние трябва да се съобразяваме с гласуването на държавния бюджет, който и по ЗЗРК съответно се прави на годишна база. Индикативната програма също се прави на годишна база.

Това исках да помоля. Ако трябва да работим структурирано – по едното предложение да дебатираме, да му кажем плюсовете и минусите, след това да дебатираме по второто предложение и да може в следващо заседание ние наистина да вземем конструктивни решения. В крайна сметка Индикативна програма 2027 да бъде надградена от 2025-а, 2026-а и така нататък, което всъщност представлява същинската работа на Управителния съвет и на това да покаже, че има волята да направи политиката на Фонда по-устойчива и по-правилна. Благодаря Ви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние нямаме втора концепция, госпожо Налбантова, както стана ясно до момента.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Това, което изпрати проф. Кабаков, е малко по-различна като разработка от таблицата на НФК. Или аз бъркам?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това Ви казвам, че таблицата на НФК, както стана ясно, е сгрешена и това не е Индикативната програма, предложена от административния екип. Новата таблица не може да бъде изпратена, защото я има само на хартиено копие пред госпожа Неделчева и никой от нас не може да се запознае с истинската концепция на административния екип.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: А това ни е познато в Управителния съвет. Това сме го гледали.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Така че продължаваме. Професор Кабаков да си представи неговата концепция.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Моето предложение, благодаря на колегата, че се включи, но аз действително мисля, че днес ние, както и госпожа Неделчева е казвала, сме насочени към резултат. Резултатите се измерват с решения. Решенията се мотивират по Устройствения правилник. Тук идеята беше – нищо, че не е представена концепцията, да се представи устно от госпожа Неделчева, но ние да вземем отношение на базата на двете предложени концепции коя да подкрепим и коя не. И с това, ако искаме да бъдем коректни юридически, ще кажем, че е приключена работата на Управителния съвет, защото ние имаме отношение към стратегическото, а не към оперативното управление и оттук нататък администрацията трябва да разработи на съответната концепция този оперативен план, ако иска в екселска, ако иска в друга таблица, който да обсъдим, примерно, на другото заседание.

Аз винаги съм помагал, предполагам ще го потвърдят колегите, и на ниво оперативно управление и планиране. И сега ще го направя, включително и с понятия, които сме давали, за да улесним работата на администрацията. Но тъй или иначе ние трябва да приключим с решение, защото иначе какво – днес сме на свободна среща, на която се говорят разни неща, без да има никакъв резултат

от нея? Резултат от срещата е вземане на решение коя от двете концепции, предложени за това заседание, да подкрепим и на базата на нея да се разработят вече детайлно на оперативно равнище детайлите, свързани с проценти, допустими кандидати, допустими дейности и други подобни неща. Аз по тази причина съм предложил концепция и това е начинът, по който се мисли в съвременния свят.

Така че предлагам да приключим с решение и ако сме протоколирали, че сме гласували за това да обсъждаме концепция, то е да е това разбиране – да приключи това обсъждане с някакво решение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Север Иванов.

СЕВАР ИВАНОВ: Тъй като аз имах четири въпроса, зададох си първия за фестивалите, разводни се разговорът в различни посоки, които са важни, не го оспорвам по никакъв начин, но другите въпроси, които искам да повдигна, са тъй като видях в таблицата, която независимо дали е завършен, незавършен, работен формат, вариант и така нататък, виждам, че отново е обединено направление Сценични изкуства. Защо се отказваме от възможността да се раздели на Театър и на Танц и перформанс? Също така да попитам какво включва Сценични изкуства, защото в зависимост от дефиницията, която се гледа, това включва и музикални изпълнения на живо, но пък има направление Музика. Също така според други дефиниции включва цирк, пък си има програма Цирк. Така че дали се мисли във вариант, в който Сценични изкуства да се раздели на две направления, които да бъдат Театър и Танц и перформанс, за да насочва конкретно бенефициентите да кандидатстват към съответните направления? Така е в момента по таблицата за Любителско изкуство, но не и по другите програми. Това е единият въпрос.

Другият въпрос.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Към кого е въпросът?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Към изпълнителният директор, логично.

СЕВАР ИВАНОВ: Въпрос, който го поставям при изработването на Индикативната програма да се има предвид.

Другото нещо е при окрупняването и промяната на програмите, за да станат единствено форми на изкуството, нека така да кажем, трябва според мен поне да се помисли за вариант как ще се подходи към намирането на потенциални оценители. Защото в момента, когато има различни направления по различните програми е по-лесно да се намерят оценители, тъй като те кандидатстват по създаване на големи проекти и давам примери с миналогодишните програми, те са експерти от направление Театър, за него мога да говоря най-много и са оценители по една програма, докато са кандидати по друга. Така че в момента при окрупняването само на една програма Театър, да кажем, как ще се подходи към търсенето на оценители? Дали няма да е потенциално трудно. Повдигам го като въпрос да се помисли.

И също така би било добре, ако се окрупняват по отделните направления на изкуството, при представянето на Индикативната програма да се представят и

картите за оценка или поне насоките за оценка, тъй като как съпоставяме: създаване с разпространение или с нови български произведения, или класически произведения. Изобщо какви ще бъдат тези приоритетни направления и каква тежест биха имали те при оценката на проектните предложения. Мисля, че с това се изчерпва.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И изобщо как се съобразяваме, допълвам въпроса на Севар, как се съобразява разделянето по изкуства с динамиката на тези изкуства. Една книга може да се пише и десет години.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Към кого е въпросът на Севар?

СЕВАР ИВАНОВ: Те са като теми, ако не разполагаме с Индикативна програма в някакъв по-напреднал вариант, по който да работим, аз ги повдигам като потенциални проблеми, точки, на които е добре да се обърне внимание, когато ще използваме този вариант, който ще ни бъде представен.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Устно сега, а вече развит в петък.

СЕВАР ИВАНОВ: Просто повдигам дали е мислено в тази посока?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Мислено е. Започвам от средата да отговарям. Казвам го на Управителния съвет, ако не сте го видели на сайта, от вчера има две обяви за покани за оценители със срок до края на месеца. Моля, кажете кога е крайният срок?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: 29-и.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: 29-и този месец.

Първата обява е стандартната такава съгласно Наредба № 6 за оценители от различните изкуства. Втората обява, защото вече получих съобщения, че втората обява е за директор дирекция в Министерството на културата, едва ли не такива условия, просто във втората обява търсим юристи финансисти, оценители с опит, които могат да бъдат полезни в комисиите. Това са двете обяви, които текат. С това отговорих на втория въпрос.

Методика и критерии за оценка е задължителен елемент, който трябва да бъде разработен, когато решим какви програми ще имаме. Това е основното, след като се разработят насоките, но нека първо да решим какъв тип програми имаме.

Казахме шестте програми, които остават от старите, посочих ги няколко пъти. Примерно, Преводи остава непроменена. Казвам за госпожа Караханова, която по-късно се включи.

Благодаря на госпожа Василева, че даде обратна връзка, че подходът към програми по Изкуство е по-функционален и останалите малки програми влизат като вертикални програмни оси, както ги наричаме, което отваря ветрилото. Ако тази идея работи за вас, това може да бъде реструктурирано и да ви бъде дадено, и можем да разговаряме в тази посока.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние не разбрахме в крайна сметка каква е концепцията изцяло.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ако въпросът е по-общ и единствено към госпожа Неделчева, нищо, че не съм представил концепцията, мога да отговоря на Севар. Вие преценете.

СЕВАР ИВАНОВ: Може ли да ми отговорите, проф. Кабаков?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Първо отговора, след това въпросите, защото мога да отговоря и чрез задаване на въпроси.

Когато отворите сайта на Министерството на културата, а Национален фонд „Култура“ е с председател министърът на културата, ще откриете области на политика. Областите на политика са следните: Международно сътрудничество и регионални дейности, Сценични изкуства и художествено образование, Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства и Инспекторат към опазване на културното наследство, контролни функции. Тук трябва да добавим и Изпълнителната агенция „Национален филмов център“, тоест Екранните изкуства. Отговорът е написан в сайта на Министерството и водените от него политики, те са областта на Сценичните изкуства. Сценичните изкуства са тези изкуства, които имат живо изпълнение на сцена, като без да ограничаваме обхвата на понятието "сцена", което би могло да се разбира и като арена. По тази линия и циркът е сценично изкуство, доколкото е живо изпълнение на сцена и това увеличава спецификата на този клъстер изкуства от Екранните изкуства или от Визуалните изкуства, който е по-точният термин спрямо използвания за изобразителни изкуства, който е от 20 век.

По тази линия важно е да се запази и понятието, и терминологията, и областта на политики, които имат колегите от Министерството на културата и са заявили на своя сайт.

По тази линия моите въпроси обаче са два към Севар. Севар, каква магистърска програма сте завършили Вие в НАТФИЗ?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ама няма сега да си гледаме автобиографиите, Професоре.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И второто нещо: при кого?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това не е сериозно.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Тези въпроси са реторични.

СЕВАР ИВАНОВ: Може ли само да кажа? Аз, когато говорих за Сценичните изкуства дадох двата варианта – или да бъдат разделени, както сме разделени според Заповед за назначаване на Управителния съвет на Национален фонд „Култура“ по отделни направления, където направленията са: Театър и Танц и перформанс, или да бъдат обобщени в Сценични изкуства, което обаче обезсмисля програма Цирк, защото е в отделна програма, при положение че влиза в Сценични изкуства. И също така вероятно Музика не би трябвало да е Музика, а да бъде Звукозаписна индустрия, или към Аудиовизуална, тъй като Музика сама по себе си включва и Сценични изкуства. Може да бъде, когато говорим за представяне на музикално изпълнение на живо.

Моята магистърска програма, в която Вие сте ми преподавали, е Мениджмънт на сценичните изкуства, като ръководител на специалността беше проф. Снежана Танковска.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Граматиков.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Мисля, че отново се връщаме към разговор, който сме водили преди много заседания. Няма нужда да обяснявам

защо музиката не може да се разглежда само като Сценично изкуство. Наистина не виждам смисъл да водим тази дискусия отново.

Апелирам да чуем все пак по-подробно концепцията на госпожа Неделчева, защото не съм убеден, че затази форма, с която се цели обединяване на определени програмни клъстери, бяха представени достатъчно аргументи защо това е по-добра стратегия при изготвянето на една бъдеща Индикативна програма. Как се преценява процентът на разпределяне на средства между различните подпрограми, или оси на програмата. Въобще има много неяснота, тъй като ние не сме получили файл, не сме получили разработена концепция. Мисля, че в момента дискутираме на сляпо. Нека да дадем шанс на госпожа Неделчева да изрази по-подробно своята концепция, за да знаем какво точно дискутираме.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Веднага ще отстъпя моя коментар на госпожа Неделчева, ама не е в залата. Но докато я няма, ако може да отговоря на въпроса, но сега вече в концептуално системен вид това нещо, защото аз съм ги учил на системно мислене в тази магистърска програма по Мениджмънт на сценичните изкуства, а не на разделяне на сценичните изкуства на различни компоненти. Това изисква да бъде комбинирана в Сценични изкуства като клъстер, тъй като, ако погледнете и другите направления, те не са разбити, примерно, на изящни и приложни изкуства, а са визуални изкуства, те са екранни изкуства. Това задава определен порядък от един ред и тази еднопорядковост е предпоставка за равнопоставеност. Ако имаме Визуални изкуства, Екранни изкуства – вижте направленията и осите, то трябва да имаме и Сценични изкуства и най-логично е циркът, който има пет проекта, от които само два финансирани, да причислен по тази логика към Сценични изкуства.

Друг е въпросът на оперативно равнище, ако трябва да преценим тежестта на съответното тяло, клъстер и в Сценични изкуства се оказват прекалено много формите и изкуствата, ние бихме могли да мислим за по-голям процент и дори компонентно квотно разпределение вътре в рамките на съответната програма. Но това е разговор за следващия път, когато имаме съгласие по концепцията и визията за Индикативна програма 2027.

Искам да допълня, защото ме прекъсна Севар и това не са пет минути...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нямайте право на пет минути всеки път. Само първия път при представяне на концепцията, оттам нататък по две.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не сме гласували такова нещо.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Миналия път гласувахме.
(Оживление.)

Извинявам се, задават въпроси към Вас, Вас Ви няма в залата, ние сме отново в режим моноспектакъл от проф. Кабаков. Наистина, аз мога да свърша за това време истинска работа. Сериозно говоря. Аз също исках да изляза, също исках да изпуша цигара...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Говорих с Финансите, защото е важно.

Севар, повторете си въпроса, с удоволствие ще Ви отговоря.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не, приключихме с това.

Професор Граматиков иска да си разкажете цялата концепция сбито, организирано и когато приключите, ако той не е намерил отговори на въпросите, които зададе докато Ви нямаше, ще ги зададе отново.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Стартираме програми: Визуални изкуства, Екранни изкуства, Литература. Въпросът ми към Управителния съвет е Музика слагаме ли я в Сценични изкуства?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не задаваме въпроси. В момента представяте концепцията си пред Управителния съвет.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Добре. Сценични изкуства и Музика. Тоест имаме пет програми. Те не са нови. В тези програми съществуват следните програмни оси, което значи: един кандидат може да кандидатства по всички оси, но ще има процентно ограничение, или пък само по една програмна ос. Осите са: Създаване, Разпространение, Художествена намеса в обществена среда, Дигитални и съвременни, Критика. Вероятно и Изследвания бихме могли да сложим, защото би било добре в тази посока.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест искате да изземете и на БАН работата.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Критика само. Това са осите.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: И само още нещо, ако можете да кажете: кои програми остават в същия вид: Мобилност, Преводи...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Нека едно по едно, за да не пропусна, защото преди малко пропуснах.

Любителско изкуство, Дебюти, Мобилност, Превод/адаптация, Социално ангажирани изкуства, Целева подкрепа „Творческа подкрепа“. Като цирка го включваме в Сценични изкуства.

Севар, знам отношението Ви.

СЕВАР ИВАНОВ: Това е въпрос, то не е отношение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Спестете си въпросите. Сега представя концепцията.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Другата програма, която пускаме, която всъщност е единствената нова от тези, е Многогодишна програма Международни и национални събития. Не знам защо я свързвате единствено и само с фестивали, защото примерно на САБ събирането, което го правят в Националния театър едногодишно, е събитие съгласно това, което ви прочетох. То не е фестивал, но е събитие. Също тези уъркшопи, които ги прави Маргарита Младенова в „Сфумато“ юни месец, те също могат да кандидатстват за тази програма. Давам за пример различни събития, които съм виждала.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз искам концепцията да чуем нататък, госпожо Неделчева. Аз не чувам концепция. Чувам какво правят хората навън.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: За тези програми, които ви изчетех, приоритетните оси са: Създаване, Разпространение на културен продукт. Те са описани в програмата. Тоест ние реструктурираме самата програма, капацитета, който има до момента във Фонда, в по-функционални програми,

които са насочени да гонят определен ефект в културния сектор като цяло. Докато Многогодишната програма е с оглед да създаде някакви устойчиви продукти в екосистемата като цяло и да даде някаква устойчивост на множество организации, за да могат да си планират дейностите напред. Тоест едва ли не да се създава една трилогия. Първата година имаме един продукт, който се развива и ти имаш осигурено финансиране следващата година да развиеш този продукт. Дали ще е фестивал или нещо друго, то е групово събитие, в което са намесени повече организации. По този начин това осигурява стабилност и устойчивост, а не всяка година да се кандидатства и да се очаква финансиране. Това е по-голямо спокойствие и възможност самите организации да се развиват.

Много добре знаете, че мога да говоря и да пиша, особено да пиша кухи фрази, които много добре се използват с клишета. Говоря ви с определени функционалности, които са полезни и за сектора, и за самия Фонд. Не може Фондът да се занимава с множество дребни договори и да се разпилява, от които половината бенефициенти ние в момента ги гоним или да се отчитат, или да връщат парите и не знаем какво е станало. Това стабилизира по някакъв начин самата работа на Фонда. Иначе за концепция някои от вас са чели моите неща, много красиво мога да пиша, но идеята е това, което предлагам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Добре. Започвайте по ред: проф. Граматиков, Севар, проф. Кабаков...

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Колеги, не искам това, което ще кажа, да звучи като заяждане, ни най-малко, но наистина не разбирам защо е това реструктуриране на програмите и как ще направи програмата по-функционална, и по какъв начин ще намали броя на договорите. Това означава ли, че ще се сключва договор само с определени организации, които ще бъдат монополисти и ще имат множество проекти в различните програмни оси, или не. Наистина не разбирам. Моля за аргументация с какво по този начин програмите стават по-функционални, как се облекчава работата на Фонда? До този момент сме свикнали с определена структура на програмите, но това, което предлагате, госпожо Неделчева, е нещо ново, и наистина не съм убеден, че разбирам какъв е аргументът да бъде по този начин структурирано.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Много благодаря за въпроса. В смисъл много ми помага.

Точно заради монопола едни и същи организации да не печелят и едни и същи организации да не губят, а по този начин да дадем повече равни възможности.

Другото, което е, някои от членовете на Управителния съвет са били оценители и знаят как в Създаване с всичките си направления вие имате различни оценителни позиции по различните изкуства. В случая, като пуснем примерно програма Екранни изкуства, то оценителите респективно ще бъдат хора с такава квалификация, както и за другите програми. Те се разглеждат самостоятелно и това ще бъде по-чисто. Вече на последващ етап, статистиката на кандидатстване да е определяща, може да е определящ броят на сключените договори, това ще ни позволи по-справедливо да направим разпределението

между сценични изкуства и музика например или литература. От такава гледна точка.

Според мен това е по-изчистена форма, отколкото при другото кандидатстване. Идеята е да няма монопол.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Господин Граматиков, дуплика имате ли към това, което чухте, от изпълнителния директор.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Не. Засега не дуплика, но нещо, което продължава и въпроса на доктор Севар Иванов, защото голяма част от дейците в различните области ще участват в проекти и ако от една банка оценители се разчита по съответното направление Музика, където са всички тези програмни оси, означава ли, че един оценител, ако е оценител към Музика, не може да оценява проекти на организации, в които участва, които са по една от осите, но може да оценява проекти, които са по други оси? Това означава в някакъв момент да има абсолютен недостиг на оценители, защото голяма част от оценителите са и активни творци в различните сфери. И за това трябва да се помисли – какви ще бъдат правилата.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Мога ли да отговоря набързо?

Ако оценител музикант вече си е подал документите за оценител и е в нашата база данни и е разпределен в комисията, ако проектното предложение, което му се разпредели участва или има конфликт на интереси, то той няма да го разглежда. Това процедурно е решимо.

Не мисля, че ще имаме проблем с оценителите, защото, когато станах директор, аз набрах 54 верификатора за по-малко от десет дни. 54 човека аз набрах с опит между 15 и 20 години във верифициране и оценка на европроекти.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Измества се темата обаче на въпросите и аз Ви предлагам да продължим напред, защото още хора искат да се изкажат.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, опитваме се от доста време да вземем думата. Удобно ли е? Искам да поставя въпроса чисто структурно към госпожа Неделчева.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Налбантова, извинявам се, че Ви прекъсвам, Севар Иванов беше преди Вас. Може ли само да се изкаже и веднага поемате Вие щафетата.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Мисля, че не, но добре.

СЕВАР ИВАНОВ: Мога да преотстъпя реда си на доктор Налбантова.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това прекъсване бави излишно.

Севар, давай.

СЕВАР ИВАНОВ: Госпожо Неделчева, представяйки концепцията за Индикативна програма 2027 казахте кои са шестте програми, които остават непроменени. Може ли да кажете по тях те имат ли отделни направления и кои от тях какви направления имат?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Моля да се включа, ако може, защото може би от 20 минути вдигаме ръка тук с госпожа Саватева, и да допълня доктор Севар Иванов? Аз ще се присъединя към неговия въпрос, защото това се опитвам да задам и аз.

Представят ни се Визуални, Екранни, Сценични, Музика и Литература като програми, само че на мен ми се струва, че това е грешка и това са направления. Дайте да боравим по-правилно с термините, тъй като в програма Създаване или Разпространение, или в Дебюти може да имаме в тези направления Визуални, Екранни, Сценични и така нататък. Как ги представяте като отделна програма, госпожо Неделчева? Това не става ясно. Нека да имаме правилна структура, защото според мен тук става голямо объркване. Представяте ни 16 програми в Индикативна програма 2027, или ни представяте, ако не се лъжа 11 ги изброих по пет стълба, от които Литература не навсякъде е приложима. Това искам да уточним, ако може и се присъединявам към Севар. Благодаря Ви.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Не разбрахте въпроса ли?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Въпросът ми е дали Визуални, Екранни, Сценични изкуства, Литература и Музика, госпожа Неделчева ни ги представя като отделни програми, или това са направленията в програмите Създаване, Разпространение, Художествена намеса, Дигитални, Критика, Мобилност, Преводи, Дебюти, Любителско изкуство, Социално ангажирани, Творческа Европа? Благодаря.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Представям ги като програми. Отговорих ли Ви?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: По мое мнение така тези програми са неприложими. Благодаря ви.

СЕВАР ИВАНОВ: И да се върнем, ако може, на направленията към тези шест програми, които казахте, че остават непроменени: Превод и адаптация...

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Всъщност в досегашните години логиката е била следната: да има направления в програми, които трябва уж да са тематични и да изпълняват някаква политика, някаква цел, само че в повечето случаи тези програми, освен да казват: ние сме разделени на направления Създаване или Разпространение, те не изпълняват никаква друга цел. И това е просто като една картинка, седи ѝ заглавието Създаване, заглавието Разпространение, когато те до голяма степен трябва да изпълняват една и съща функции, когато погледнем от гледна точка на организацията.

От гледна точка на администрацията, това създава забавяне и при кандидатстването, и при оценяването на проектите, и допълнително създава утежняване, защото една и съща организация кандидатства на няколко места за различни компоненти от един и същи проект. Ние имаме няколко договора, в случая имаме лимит от два, но имаме случаи, в които едно физическо лице отговаря за няколко юридически лица и се разхвърлят много договори за едни и същи проекти по същество. Неща, които са комплексни и многокомпонентни, са разхвърляни в няколко програми, надробени на мънички суми.

Логиката да разбием Създаване и Разпространение вместо на Създаване с пет направления и Разпространение с още пет направления, което общо взето прави десет различни комисии, ние го третираме едва ли не като десет различни програми, които обаче свършват в един и същи краен срок, е да разбием направленията в отделни програми, които така или иначе да имат една и съща

оценителна комисия в едно и също направление. Вместо да имаме Създаване визуални изкуства и Разпространение визуални изкуства, имаме Визуални изкуства, в които се предполага, че имаш и създаване, има и разпространение...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ако искаш създавай, ако искаш разпространявай, ако искаш пиши критични текстове, ако искаш го изтанцувай, каквото искаш направи в рамките на Визуални изкуства.

СЕВАР ИВАНОВ: Това не отговаря на въпроса ми за шестте програми, които остават непроменени: Социално ангажирани изкуства, Мобилност, Преводи и адаптация. Дали може чисто концептуално да представите дали тези програми и кои от тях имат направления...

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Традиционно три от програмите винаги са имали направления. Това са: Дебюти, Любителско изкуство... Любителско мисля, че една година го бяхме пуснали без направления, там става малко объркано за оценяването и затова го предлагаме с направление. И Мобилност, където също се разбива комисията, тъй като различните изкуства имат различни специфики и се предполага, че е в интерес на кандидатите да бъдат оценявани от експерти, които разбират от естеството на събитията, които искат да посещават, защото в крайна сметка това е фокусът на Мобилност.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И обратно да ви кажа, че разделянето по направления може би улеснява комисиите, но категорично не работи за ефективното прилагане на инструмента, защото има изкуства, както беше годината с „Букър“-а имаше логика да излизат повече автори, бяха ограничено бюджетно, години, в които е имало силни музикални изложения бяха ограничени музикантите. С много ниски точки се раздаваха пари, просто защото имаше пари, да кажем за Театър, а Театъра нямаше какво да вади тази година. И логиката да има направления в Мобилност е тотално сбъркана.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Това е въпрос на прецизиране на процентните съотношения и в Мобилност може би в някои отношения не се вижда толкова тежко, но примерно експериментът, който имаше една година с Фестивали, когато беше одобрено без направление и без процентно съотношение, или да ги наречем квоти за отделните изкуства, в едно от направленията имаше пари да се финансират шест фестивала и когато имаме оценители, музиканти, които оценяват с по-високи критерии, то не е защото проектите са по-добри или са по-лоши, а просто защото оценителите тази година...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: По-критични.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Да, са се паднали. И примерно имаше един такъв случай, в който по Визуални изкуства в първите да кажем 50% от проектите имаше един проект по Визуални изкуства, защото няма квота. Да кажем, че в Мобилност по някаква сходна логика са разделени на направления, защото там наистина имаме събития с конкретен характер.

Разбира се, както господин Кабаков каза, това е малко за следваща дискусия и може да бъде допълнително обсъждано. В момента идеята е да представим някаква рамка на тази идея, която в крайна сметка до голяма степен отговаря на това, което господин Кабаков е предложил в документа. Ако сте се

запознали с неговия документ, това по-скоро от гледна точка на администрацията е разделяне на програмите по начин, който е по-логичен и за създаване на документите, така че те да бъдат по-лесни за кандидатите и да бъдат по-разбираеми и по-специфични за конкретните направления и да отразяват спецификите на изкуствата, защото това, което е в Екранни изкуства, не е същото като това, което е в Литература да кажем, тотално различни, когато кажем културен продукт, е един огромен широк спектър, когато го прилагаме за шест различни направления, или пет различни направления.

И чисто административно от страна на Фонда смятаме, че и от страна на бенефициентите би било много по-практично кандидатстването да е в една програма с по-голям бюджет, където няма рестрикция, когато направиш един културен продукт да го наречем, да имаш едно задължително представяне, или да имаш разпространение насилствено в 15 села, за да можеш да спечелиш точки. И допълнителният бонус е към това, че документите и критериите ще бъдат много по-специфицирани към конкретното...

СЕВАР ИВАНОВ: Предвижда ли се повече от една сесия на програма Мобилност?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Дай боже да тръгне.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Идеята е в първите дни на януари 2027 г. да бъдат пуснати някои от програмите, най-вече Мобилност и да спре този позор по средата на годината да пускаме Мобилност и да се провалят пътуванията.

Идеята е Фонд „Култура“ да стане това, което са нормалните организации. Примерно за „Творческа Европа“ се знае в Брюксел, че до 30 март се кандидатства за първия call на година...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да има прогнозируемост, да има хоризонт и устойчивост. Разбрахме.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: И октомври е втория call за годината. Тоест едни дати, в които знаеш кога за какво кандидатстваш.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрахме го.

Давам думата на проф. Кабаков.

Само отварям скобата – навсякъде пише Екранни изкуства. Вие не бяхте преди малко. Абсолютно незаконно продължавате да финансирате Екранни изкуства. Единствено в Дебюти и в Мобилност можете да ги оставите.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Само уточнявам, че аз се боря за приза джентълмен на Фонда. Затова отстъпвам на господин Почекански и на госпожа Караханова. Аз ще бъда последен.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Диана искаше нещо да каже.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Добре. Аз последен ще питам.

ДИАНА САВАТЕВА: Аз искам нещо само да вмъкна. Според мен продължава един от основните въпроси да бъде свързан с експертите и тяхната готовност да оценяват. И това, което каза госпожа Неделчева малко ме притесни във връзка с това, че има осигурени 50 верификатора. Само напомням, че когато се оценяваха проектите по ПВУ, се оценяваха проектите, тоест как са разписани,

дали са по правилата, не се оценяваше качество. Мисля, че ако ние заявим на висок глас, че по НФК няма да се оценява качество на продукта, си създаваме огромен проблем. Не би трябвало експертите да загърбват качеството, а да оценяват само това дали е разписан добре проекта. Не бих толерирала това по никакъв начин. И според мен тази кампания за събиране на експерти, радвам се, че има пусната такава обява, тя трябва да бъде още по-активна. Това ни беше проблемът и в предното издание на Управителния съвет – липсата на качествени експерти. Не може качеството на културния продукт да го оставяме на второ място. Аз го казвам и от гледна точка на това, че съм на терена, в който ние посрещаме културните продукти. Не знам вие колко гледате, но в общините нещата, които се готвят тук, са видими. И това има значение. Благодаря ви.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Само да направя уточнение.

Този пример, който дадох, аз съм директор от 25 февруари 2026 г. По мое време единствено и само са верифицирани междинни и финални отчети, за да бъдат направени плащания по ПБУ. И тогава казах, че ако за десет дена съм намерила 54 професионалисти, говорим за десет дена и в много критична ситуация.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Извинявайте, обаче това не е темата.

Да чуем Почекански.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Радвам се, че и моят ред дойде, колеги.

По отношение на новата програма, която е Многогодишната програма за международни събития...

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Национални.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Национални събития още повече, каква е корелацията със съществуващата досега Наредба № Н-3 от 3 октомври 2024 г., тя все още е действаща, не ми е известно да е била отменена, за определяне на реда за финансиране на национални прояви, чествания на събития и бележити дейци в областта на културата.

И второ, този така наречен Национален календар, който се прави в Министерството на културата, съответно се финансира, изключва възможността, която е възможност или невъзможност във връзка със забавянето на държавния бюджет, но там именно се създава една огромна възможност за двойно финансиране – един път тук по Многогодишната програма, както сте я свършили, един път по Наредбата. Това включва и фестивалите. И това определено не е дофинансиране, а си е баш двойно финансиране. Може би не точно баш, а точно двойно финансиране.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Господин Почекански абсолютно изнесе фактите, които аз също съм ги...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Защо така изведнъж взехте думата, извинявайте?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Защото господин Почекански приключи и това е във връзка с неговото изказване.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Нали има ред?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Кой е след това наред?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Отговаря в момента госпожа Неделчева и Вие се включвате и започвате да говорите върху нея.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Добре, нека да отговори.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това, което каза господин Почекански, съществува. Затова Фондът ще разработи механизъм за съгласуване на финансирането. Това е, което мога да кажа за Фонда. Не само по тази програма, но и по много други програми съществуват модели на двойно финансиране между Фонда и Министерство на културата. За това при одобряването на определени проекти, това е вече на етап след оценителната комисия, ще има координация с Министерството на културата, защото там правилата са малко по-либерални с оглед на финансирането и критериите са по-различни от конкурсното начало тук при нас.

С другите държавни институции нямаме този проблем, съществува общ регистър, където се отбелязват. Примерно Министерството на културата не включва организациите, които се финансирало. Трябва да се работи в подобряване на тази посока.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Тоест проблемът е само с Министерството на културата.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да. В случая да.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Министерство на културата е виновно за всичко.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Не, не е така, но има проблем.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз не мисля, че ако една програма е тригодишна, ще облекчи работата на Фонда. Така или иначе за тази програма ще трябва да се отпуснат повече средства, които ще се изплащат през настоящата и следващите две години. Контролът ще бъде още по-труден, разбира се ще трябва всяка година да се подават отчети, и сумите да се изплащат на траншовете, или още в началото да се преведе цялата сума за трите години.

Ние предполагаме, че тези бенефициенти няма да кандидатстват през следващата година, но те така или иначе ще си вземат одобрените суми за трите години. Догодина ще кандидатстват други, които пак ще искат средства за следващите три години. В случая сумите наистина бъдат доста по-големи, а работата няма да се намали.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Как ще функционира Многогодишната програма? Проект, който е одобрен, през първата година или през определен период той трябва да внесе междинен отчет, за да получи следващия транш, тоест той трябва да изпълни определени дейности, да получи следващия транш на финансиране. Общо взето зависи от периода, но е между два и три отчета и един финален накрая, за да получи тези траншове. Аз мисля, че това е реализуемо и в останалите министерства се реализират такъв тип програми. Знам, че е нещо ново, но по този начин дава стабилност на самите кандидати.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Нали когато бенефициентите внесат отчета, администрацията ще трябва да работи по този проект. Пак не облекчаваме

работата на Фонда За да си получат бенефициентите следващия транш, администрацията трябва да се увери, че първият етап е изпълнен.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да. Абсолютно. междинен отчет.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Изразявам резерви от създаването на многогодишна програма, защото от административния ми опит такива програми следва да бъдат премислени и написани изключително прецизно. За създаването на такава програма Фонд „Култура“ трябва да е предвидил финансовото измерение бюджетите си за целият период, а това в политическата действителност през последните години и в ситуации, в които няма приет държавен бюджет – край.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, аз съм последен. Аз се боря за приза джентълмен на Фонда. Пускам всеки.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Саватева, Вие ли искахте да кажете нещо?

ДИАНА САВАТЕВА: Не, аз нямам повече включване.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Аз исках, ако е удобно?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Налбантова, Вие сте.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Благодаря Ви.

Искам да се включа с коментар по отношение на това, което господин Почекански каза и правилно отбеляза Наредба № Н-3, която е свързана с финансиране на събития по Националния културен календар към Министерството на културата, което аз съм отбелязала в мое становище и бележки от 22 юни, както и съм включила в бележките си по таблицата от предложената от екипа нова Индикативна програма за 2027 г., като разбира се, подчертавам още веднъж, че режимът на отпускане на средства, ако бъде приета такава програма, би следвало да е на годишна база, именно поради това че Индикативната програма се обслужва от държавния бюджет на годишна база, съгласно Закона за закрила и развитие на културата.

Искам да допълня още нещо, което беше свързано с множеството кандидатури и до това дали да се сведат по-малко договори, по-малко кандидатури, които евентуално да водят до монопол – нещо, което проф. Кабаков сподели. Всъщност ние няма как да ограничим колко бенефициенти и колко кандидати да кандидатстват, при положение че програмите са публични. Ограничението може да стане единствено чрез допустимостта на кандидатите, а това е описано ясно в критериите и в условията. Дали ще получим 70 или 700 договори – това е вече въпрос на капацитет на Фонда да се справи, но ние нямаме право да ги ограничим. Ние трябва просто да следим за качеството на изпълнение на тези договори.

Това исках да допълня по отношение на изказването и на господин Почекански. Благодаря.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Бояджиев.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Уважаеми колеги, много интересна дискусия, много интересен е начинът, по който работи Управителният съвет на

Фонд „Култура“. Някак си от хаоса, в който стартирахме, тръгнахме в някаква посока. Ще ме извините, ако в изказването си допусна някаква съществена грешка, но в последната една седмица активно се запознавам с всички документи, процедури, както и с историята на Национален фонд „Култура“.

Това, което аз искам да кажа, е, че със сигурност трябва да има реформа в начина, по който се определя Индикативната програма на Фонда и начина, по който се прецизират самите програми. Лично на база това, което чух от вас и на база това, което за мен в моята глава следва някаква логика, е наистина да има окрупняване на програмите. И честно да ви кажа аз смея да твърдя, че се убедих, че е редно да бъдат в едно общо направление за даден тип изкуство.

Това, което дамата отляво на мен – Елина, сподели е абсолютно безобразие да се допуска и да се налага дадени бенефициенти да подават няколко проектни предложения за едно и също нещо, за да кандидатстват за малко пари от едната програма, за малко пари от другата, за малко пари от третата. За мен това, което трябва да е водещо като принцип на Управителния съвет във визионерството и за бъдещето на самия Фонд „Култура“, е как бенефициентите да бъдат изключително улеснени и да бъдат максимално удовлетворени от целия процес на кандидатстване, оценяване, реализация, отчитане и така нататък в своите проекти.

За мен това окрупняване със сигурност ще бъде един плюс напред. Изключително притеснителното за мен е това, което каза изпълнителният директор, че предварително НЕ са консултирани заинтересованите страни, защото, повярвайте, според мен никой от нас няма цялата картинка от всички представители, които кандидатстват по програмите на Фонд „Култура“ и за мен това е наистина нещо, което трябва да бъде въведено като практика, е да се получава адекватна обратна връзка предварително какво може да се подобри. Защото, повярвайте ми, нещата, които дискутираме вече трети час, съм сигурен, че щяха да бъдат изведени като изводи от заинтересованите страни и досега щяхме да сме ги решили абсолютно единодушно като неща, които в практиката вече са неработещи и трябва да бъдат променени по някакъв начин.

За да продължа, не ме прекъсвайте, само да довърша, лично за мен и в двете концепции, както чувам, има прекалено много програми. Знаете, че работим в ситуация на годишен бюджет, който в идеалната хипотеза при работещо правителство, парламент и така нататък, следва да бъде приет ноември – декември, да започне да се изпълнява от 1 януари. Знаете, че постановлението за неговото постановление винаги се забавя може би до края на януари – февруари. Така че с парите следва да започне да се оперира да кажем от месец март.

Изключително съм привърженик на многогодишните програми, планирането и визионерството в тази сфера, но в българската действителност за мен това нещо ще създаде допълнителни скандали и пречки за бенефициентите. Ще ви кажа защо. Вие посочихте, че това са добри примери от други министерства. Факт. Но тук ще използвам опита си в други сфери, в които съм работил – в Министерството на регионалното развитие например, там

наистина една магистрала не може да се построи за 12 календарни месеца, тя се строи за години напред. Както и общинските проекти за реализация на дадени инфраструктурни проекти. Там обаче се създава ситуацията тези бенефициенти – било то общини, фирми и така нататък, да станат зложители на една бюрокрация. И тази бюрокрация е комуникация между Министерството на финансите, принципала на Министерството на културата, разпоредителя с бюджет Национален фонд „Култура“, а от друга страна самият Управителен съвет. И трябва да ви кажа, че това нещо дава негативизъм за всички страни.

Според мен е хубаво това, когато бъде поставено на масата, да има един сериозен дебат и обсъждане тук в Управителния съвет как да се измисли, но в момента на коя да се измисля някаква такава програма до 31 юли, която да тръгне от 1 януари по някакъв начин за проекти, които ще се изпълняват 2027-а, 2028-а, 2029 г., уважаеми колеги, и мандатът на Управителния съвет е доста по-скъсен, а това значи да бъдат поети финансови ангажменти за бъдещето на фонда занапред. Така че аз лично съм с резерви за това нещо. Наистина за мен окрупняване трябва да има. Харесва ми това, което дамата презентира като доуточнения, че тези оси ще бъдат в един проект, тоест хората не е необходимо да пишат 15 различни проекта, за да вземат някакви дребни парички от нас, но просто според трябва да мислим в посока тези програми наистина да се окрупнят още повече и да бъде възможно най-лесно за самите бенефициенти.

Също така тук имаше въпроси от господин Иванов, от госпожа Саватова и другата дама до нея, забравих ѝ фамилията.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Налбантова.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Извинявам се, ще ви науча имената, за тези направления, които са спрямо Дебюти, Мобилност и така нататък. Тези направления аз разбирам, че са създадени единствено и само, за да има заложен ресурс и да не е насочен изцяло върху определени видове изкуства, което е супер, но това нещо пак по някакъв начин трябва да бъде максимално опростено и коментирано с хората, защото аз работя от месец в Министерството на културата и трябва да ви кажа, че много хора на изкуството, които са бенефициенти в програмите и на Фонд „Култура“, както и по други програми на Министерството на културата имат елементарни въпроси, че те са изгубени в указания, в документи и в липса на комуникация.

Много неща казах, надявам се да не съм объркал допълнително дискусията, но като страничен човек, който тепърва навлиза, аз считам, че трябва да се мисли в тази посока как да улесним бенефициентите, а не как да издребняваме тук: ама това направление, ама кой ще оценява и така нататък.

За оценителите също е важна тема. Важно съображение изразяват дамите и хората от екрана, но според мен това вече е нещо, което на по-късен етап реално ще трябва да се мисли, когато вече има философия как ще се изпълняват самите програми. Благодаря ви.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: „Дебюти“, „Мобилност“ са много опростени програми. Изключително опростени и най-вероятно, когато септември–октомври започнем детайлно да работим върху тях, ще бъдат още

по-опростени. Само да Ви кажа, че тези програми съществуват още от 2000 г. – Дебюти и Мобилност. Особено Мобилност съществува още от създаването на Фонд „Култура“. Фонд „Култура“ е с 25-годишна история.

Относно Многогодишната програма, и аз съм бивш служител на МРРБ, индиректно съм участвала в инфраструктурни проекти като ръководител, така че тази зависимост от държавния бюджет и от бенефициентите се предопределя в самите насоки в проектодоговора, който се дава да се подпише. Тоест има опции да се предвидят такъв тип неща, за които говорите. Те са абсолютно проблем на мениджмънт и на документация. Все пак няма да строим магистрали, а ще правим други неща.

За заинтересованите страни аз изживях някакъв лек срам, участвах в едно публично събитие. Не срам, не бих го нарекла срам, това е просто работа, но аудиторията беше интелигентна, с опит в културния сектор и просто си говорихме със заинтересованите страни – stakeholders, както ги наричат. Та всъщност тази провокация не дойде от тях, а по-скоро проблемите, които те дефинираха и говорят, Сценични изкуства беше, имаше представители от държавни театри, от независимите, всички бяха заедно. Така че всъщност това провокира идеята, около която след това с Фонда се обединихме, по този начин да ви представим програмите.

Много Ви благодаря. Аз съм отскоро тук, не знам колко време ще остана, но аз съм в паника от самото начало от множеството програми, които намерих. В смисъл такъв, че за мен това са... Да, те се смеят, защото аз не мога да разбера как можеш да имаш толкова много програми като е достатъчно да имаш три програми.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Имат и направления.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да, знам. Налага ми се да чета и да разбирам. Ще работим в тази посока да се обединяват нещата.

Другото, което е, този сектор е свикнал с тези неща.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Благодаря Ви за коментара.

Това нещо лично в моята житейска философия не е принцип, който аз проповядвам: този сектор е свикнал по този начин. Когато нещо ще се реформира и ще се прави да бъде работещо за хората, когато успешно го комуникираш с дадените бенефициенти, повярвайте ми, те ще кажат: това е трябвало да стане преди десет години.

Аз наистина идвам абсолютно позитивно настроен тук да променим нещо и нещо да сработи, а не да ме срещат хора и да ми казват: моля ви се, оправете там нещата, чакаме пари от миналата година, никой не ни казва кога ще си получим парите.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Кой номер са? (*Оживление.*)

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: И това е проблем. Не е въпросът кой номер са. Въпросът е защо хората не са си получили парите.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Е, Вие просто не знаете в каква ситуация беше Управителният съвет.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не, няма време за това.

Госпожа Стоева.

ПРОФ. ЕМИЛИЯ СТОЕВА: Въпросът ми е в продължение на това, което госпожа Неделчева, обсъждайки оценителите и вече е обявено, има ли някакви промени в методологията на оценяване, има ли някакви промени в критериите, по които ще подбирате тези оценители? Има ли някакви идеи върху това лобиране, за което говорим вече цяла година как ще се борим, за това ще има ли арбитраж или няма да има арбитраж? Това бяха въпросите ми във връзка с набиращата скорост банка за оценители?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма да дам правото на отговор на госпожа Неделчева, защото това можем да го обсъдим само и единствено, ако останем със сили в точка „Други“.

Нямаме концепция за Индикативна програма, Вие искате концепция за оценяване. Много в хоризонт гледате според мен на нещата.

Професор Кабаков остана последен.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Бих искала да кажа още нещо..

Искам да добавя, че програмите са разделени, защото за реализиране на проектите на всяко едно от изкуствата се изискват различни по размер суми и по този начин изкуствата, за които са необходими по-малки суми, се отпуска по-малък бюджет.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Измислете друга дума, а не „малки“ за протокола, моля Ви. Извинявам се.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Добре, ще го обясня с пример. За създаването на един филм се изисква определено количество средства, за превода на една книга се изисква по-скромно количество средства И по този начин за някои изкуства просто не остават средства, обяснимо защо.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Това е коментар в отговор на направленията, които са към всяка една програма. Аз го разбирам, че така са запазени средства за различните изкуства.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Различните изкуства имат различни динамики.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Въпросът е, че се получава ситуацията, в която имаме програма Мобилност, но всъщност програма Мобилност е разделена на пет подпрограми – една за Визуални изкуства, една за Сценични изкуства, една за...

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз обяснявам защо е така.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: А всъщност вие тук говорите от самото начало, от 13,30 ч., когато започнахме, как да намалим административната тежест за бенефициентите и за администрацията и за оценките. От тази гледна точка казах, че разбирам защо са разделени така нещата.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Да, но ние сме тук, защото сме номинирани от всеки един от секторите, които представляваме и в които сме едни от най-добрите и сме доказано компетентни.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Това никой не го оспорва.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Призът?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Призът, ако го присъждате, ще си задам въпросите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Джентълменът на заседанието – проф. Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ясно е, че се шегувам с тези неща, знаете и контекста на шегата, но става въпрос за следното сериозно – работата с понятийния апарат.

Няколко въпроса, по които трябва да уточним какво се разбира, за да можем да знаем, че влагаме едно и също съдържание, когато използваме един или друг термин за означаване на едно или друго понятие. По тази линия моите въпроси са следните.

Многокомпонентна програма или Многогодишна програма? Има ли разлика за изпълняващия длъжността директор, това е точното наименование, или за вносителите от администрацията на Фонда? И ако има, каква е тя, за да знаем дали тези два термина обозначават две различни понятия или те са две различни имена на едно и също понятие.

Второто нещо. Няколко пъти в изказването на изпълняващия длъжността директор се каза „програмни оси“, след това „приоритетни оси“, след това „програмни оси“. Може ли да уточните приоритетни оси или програмни оси, защото според мен тук има различно съдържание, но може би Вие ги използвате като синоним. Така че тук въпросът е има ли разлика между програмна ос и приоритетна ос? И ако има, в какво се изразява тя.

По повод на програмата Създаване. Създаване на какво? Това, за което се кандидатства, е съдържание: артистично, културно и друго подобно. Какво обаче е съдържанието, защото аз като културолог лесно ще го определя и ще предложа „културно съдържание“, обаче колегите ще кажат: аз искам да е в отделното изкуство това съдържание.

Разпространение на какво? Защото иначе ние сме безпредметни по отношение на целта, която финансираме. Ние не сме тук, за да похарчим едни пари на данъкоплатеца, а да финансираме смислени проекти, които имат съдържание. И то трябва да се оцени диференцирано спрямо критериите на различните клъстери изкуства, както ги наричам аз. Не ви задължавам да използвате този термин, просто този считам за по-точен в случая.

Нататък. Стана въпрос за това, че по един или друг начин трябва да се въведе разбиране за направление, което да не дублира клъстер изкуства и което по един или друг начин да бъде съотносимо към ос. Това е трето равнище на абстракция, което трябва да се стигне до конкретно дефиниране, за да не може да не се губят бенефициентите в понятия, които не разбират. Затова терминът е едно, той обозначава определено понятие, но много важно е понятието да бъде дефинирано – нещо, което сме поели като ангажимент с госпожа Василева по отношение на 2026 г., да окомплектоваме тази програма с определения, които са работещи за бенефициентите, така че обратната връзка да е на базата на произведен смисъл, а не въобще.

Така че в този ред на мисли какво е разграничението, което се прави от вносителите на тази концепция, устно изложена от изпълняващия длъжността директор по отношение на направление и приоритетна ос?

По отношение на темата, понеже не съм взел думата тогава, затова го включвам, поставена от госпожа Саватова, не е достатъчно да заявим само на висок глас, че оценяваме качеството. Абсолютно съм съгласен с това изказване. Нашата работа е да създадем предпоставки за качествена работа. В тази връзка и във връзка с въпроса на проф. Стоева, миналата година, бидейки ние Управителен съвет от 6 юни 2025 г., назначени със заповед на министъра, успяхме да се организираме в резултат на първоначалното стресиране, което всички имахме от състоянието на Фонда, когато постъпихме, предложих едно становище през август месец за критерии и принципи, по които да се оценяват проектите така че да бъдат обвързани с мотивите, които дават самите оценители. Писмото ви е изпратено, има го в архива и така нататък.

Основното нововъведение, което имахме миналата година, е, че се дава някакво определение: много добър проект, не се предлага за финансиране. Проект с много недостатъци, които трябва да бъдат отстранени, предлага се за пълно финансиране. Никаква връзка на мотивирането към оценката на проекта. В това предложение имаше марж, в който се разполагаха възможностите по критерии, по които се оценява, примерно устойчивост, да има: неустойчив, слабо устойчив, устойчив, примерно 0, 3, 5. И в тази връзка, когато вие сложите точка 3 като оценител, за да улесним работата на оценител, тогава вие трябва да пишете в мотива, че е слабо устойчив проектът, който се предлага за еди-какво си финансиране. И това е в мотивите, за да се предложи примерно частично финансиране. Защото иначе има страхотни аномалии и ние сме реагирали на Управителен съвет, протоколите са налични, да, това не е при сега изпълняващия длъжността директор, при предишния изпълняващ длъжността директор, и тези дебати могат да бъдат видяни.

Така че този въпрос, който постави проф. Стоева, е много важен, но той е на ниво тактическо и оперативно равнище с идеята да се помисли и по тези въпроси. Внесено е предложение август месец миналата година. Както е внесено на 21 април 2026 г. към предишния министър на културата господин Найденов становаще за изменение и допълнение на Устройствения правилник, така че ние тук, които сме вносителите, ще го препотвърдим към новия министър, разбира се, но е хубаво да се запознаете с тези неща, за да може да ги ползвате.

В тази връзка имам и следващия въпрос, който трябва да бъде посочен: годишно бюджетиране. Това е принцип, в който се изграждат финансите и публичните финанси на Република България. Въпросите, които се зададоха, имат отношение към този въпрос, той е в знаменателя – при годишно бюджетиране ние предлагаме годишен отчет, в който нашите изводи и препоръки се отчитат или не се отчитат, но неслучайно ние на годишно бюджетиране предлагаме годишен бюджет, който после попада като част от годишния доклад. Тоест това, което каза д-р Налбантова, е много важно да бъде разбрано, че ние не можем да бъдем извън рамките на бюджетната година. Вие

знаете какви перипетии има, когато се изпусне плащане в рамките на бюджетната година. Мисля, че всички, които са потърпевши, ще ме разберат напълно.

В този ред на мисли многогодишна или многокомпонентна са различни неща и те дават различни възможности, когато се влага различно съдържание, но аз зададох този въпрос, връщайки кръга обратно. Може да се случи това нещо, но това ще го кажа, когато одобрите моята концепция за Индикативна програма 2027 г., как може да стане. Това са въпросите.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да Ви отговоря ли?

Многогодишна не е многокомпонентна.

Програмна ос – приоритетна ос. Говорим за програмни оси. Ако съм направила лапсус от приоритети и цели, това са други неща.

Няма програма Създаване. Има програмна ос Създаване.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не. В това, което ни е изпратено, пише Създаване.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Разбрахте какво Ви е изпратено.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Извинявайте, аз откъде да зная какво Ви е хрумнало на Вас в последния момент.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Мисля, че ме слушахте какво говоря.

Не разбрах „Направление“ и „Приоритетна ос“. Няма направления, освен тези, които ги наричат изкуства по тези програми, които Елина ги посочи – Мобилност и Дебюти, за да се направи процентното съотношение на финансиране. Направленията стават програми, както са направени в Създаване и Разпространение, което ви е дадено. Според мен това е по-чистият вариант.

Простете, ако съм пропуснала нещо. Аз знам, че са разместени квадратчетата.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не квадратчета, други неща са разместени. Създаване. Ето го, пише в това, което е изпратено последно. Разпространение – на какво? Не е ясно. Какви разместени квадратчета? Извинявайте, това не е отговор, не мога да го приема. Ако колегите могат да направят нещо друго...

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Аз това ще го приема като покана да се включа, извинявам се, че пак взимам думата, обаче освен изпълнителния директор, заедно с вас седим трима души от дирекцията и това сме горе-долу всичко, което вършат...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Водихме го този разговор миналия път.

ЕЛИНА КРЪСТЕВА: Един човек в болничен, един човек пише протокола...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, знаем, водихме го този разговор.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това го знаем от миналата година, че фондът няма административен капацитет и сме настоявали и за увеличение на заплатите на второто заседание, и за увеличаване на бройката. Това можем да направим като Управителен съвет. Това не е отговор, това е друга тема.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Така или иначе това не променя факта, че...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ние сме направили постъпки още на второто заседание. Господин Почекански го направи, можете да видите протоколите още миналата година. Това не е отговор на този въпрос.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, както и фактът, че сме тук от 13,00 ч. всички и единствената програма на хартиен носител, който е пред госпожа Неделчева, можеше да бъде копиране 44 хиляди пъти досега и ние да работихме върху нея, а не да си губим времето. Нали си давате сметка за това?

Севар.

СЕВАР ИВАНОВ: Съжалявам, че нарушавам желанието на проф. Кабаков да бъде последен с изказване, все още не сме приключили, но видях таблицата. Ясно, разбрах, че това, върху което говорим, не е това, което сме получили, но и това, което представи госпожа Неделчева, всъщност разбирам, че в желанието си за окрупняване, което, не ме разбирайте погрешно, не съм против, стига да е работещо, но не мисля, че трябва да изключваме или да маргинализираме цели групи, тъй като никъде изобщо не споменаваме програма „Културно наследство“. Ние лишаваме ли се от нея, или? Само питам?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Аз също искам да задам този въпрос, даже сутринта си говорихме...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: На нас ли?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие представяте концепцията си, госпожо Неделчева. Осъзнавате ли в какво фиаско участваме два часа и 20 минути вече?

За да ви върна отговор на коментара преди малко, дирекция СИХО в Министерство на култура разпределя 83% от бюджета на Министерството на културата. В момента там работят 7 души.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Културно наследство минава като приоритетна ос, това сутринта го решихме, след като не вземате отношение.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние ли да вземем отношение? Какво означава „ние сутринта решихме Културно наследство да мине като приоритетна ос“? Осъзнавате ли на какво ниво се води разговор тук? Как вие – трима човека административен екип и изпълняващ длъжността, за да сме коректни към проф. Кабаков, директор решавате Културно наследство да мине като приоритетна ос?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Какви са функциите на Управителния съвет? Поне в три изречения да ми давахте насоки. Всеки един от вас представлява определен сегмент от този културен сектор. Това са 16 човека, членове на Управителния съвет. Освен проф. Кабаков, който написа няколко страници, никой едно изречение не написа. Не каза в каква посока да тръгнем. Аз мога съвсем да задраскам това нещо и да ви предложа моята визия, както и те също имат опита и визията. Ние се опитваме да представим нещо компромисно. Не компромисно, а по-скоро нещо преходно между това, което е било досега, и да направим някакви подобрения за сектора.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това, за което говорихме в самото начало – някаква синергия от двете, нали?

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да, прекрасно е, проф. Кабаков е седнал, написал е 9 страници, изпрати ги и това беше позиция. Най-вероятно е комуникирал и с други членове от Управителния съвет, което е хубаво. Но аз не знам какви са приоритетите на определени направления.

Да, “Културно наследство” го сложихме като ос, защото коментирахме дали да пуснем дигитализация на Панчо Владигеров на нотите в Консерваторията и така нататък.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест дигитализация на архиви. Ама, моля Ви се, това не е сериозно.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това е културно наследство.

СЕВАР ИВАНОВ: Ние мисля, че два часа и 20 минути даваме обратна връзка по това, което ни е предложено. Разбрахме и проявяваме пълно разбиране към техническия проблем. Затова седим и слушаме вариантите, концепциите. Даваме своите предложения. Мисля, че всеки го разглежда през гледната точка на направлението, за което отговаря. Аз го разглеждам от направление Театър, тъй като в заповедта за назначаване на Управителния съвет аз отговарям за направление Театър, за да разбера на 15-ата минута от заседанието, че такова направление няма. Сега разбирам, че и направление Културно наследство няма, което означава, че и Танц няма, защото е Сценично изкуство. Аз повдигам въпроса тогава Музика да си намери правилното място, за да обезсмислим и този член от Управителния съвет и да преразгледаме ЗЗРК и да намалим броя на членовете.

Ако искате да си оставя телефона, отново 10 човека да е кворумът, та тогава съвсем да се чудим при Управителен съвет от девет човека как се свикват 9 човека кворум. Това е всичко от мен.

Аз смятам, че проявяваме разбиране и толерантност и се опитваме да облекчим и административната тежест на Фонда. Ние разбираме, че трябва да се окрупнява, знаем за всичките спекулации на потенциалните бенефициенти с кандидатстването с един и същи проект по най-различни направления и така нататък. Знаем, смятам, че всичките колеги имаме опита, който практиката ни е дала. И се опитваме всъщност всички – вярвам – добросъвестно да си свършим работата по възможно най-добрия начин, така че поне 2027 г. да започне с Индикативна програма. Така че, ако обичате, да не се засягаме. Ние проявяваме разбиране към техническия проблем и се опитваме въпреки него да работим. Благодаря Ви.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Аз не разбирам какво искате да кажете с израза „никой от този Управителен съвет не написа нищо“? Нали на предишния Управителен съвет се разбрахме, че ще получим Индикативна програма 2027, която ще дискутираме. Не се ли включихме и ние в писането на програмата?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли, госпожо Василева?

Категорично не съм съгласна. Аз лично съм взела отношение няколко пъти и съм предоставила своите бележки, становища и коментари, така че не приемам мнението на госпожа Неделчева. Считам, че именно в дискусиата и в това, което се разисква, се ражда истината. Дори понякога да спорим, както в

случая, този спор с обективното мнение на всички нас, ще доведе до обективно решение. Това е целта. В същото време обаче се движим в омагьосан кръг и до момента не сме родили нищо конкретно, с което ние да направим това заседание на Управителния съвет пълноценно и ползотворно. Продължавам да не разбирам терминологията, за която помолих да бъде изключително акуратно отнесена – ос ли е, направление ли е, програма ли е, защото става абсолютен хаос.

И другото, което исках да допълня към изказването на д-р Иванов по отношение на Културно наследство. Не е редно да се лишаваме от такава програма, като Културно наследство е един от стълбовете по принцип в културния сектор, както вече коментира и проф. Кабаков. Да, Културно наследство трябва да бъде много прецизно, ако съществува такъв стълб, ос, направление или програма, както искате го наречете, но със сигурност трябва да знаем, че това е програма, в която няма да се допуска строително-монтажни дейности или някакъв тип реставрации, за което преди време – на 11 март, госпожа Неделчева, ако не се лъжа, спомена. Така че това също е важна програма според мен и е добре да е предвидена.

По-скоро бих искала да помислим дали въобще да има Дигитални изкуства, защото там съществуват повече опасения и риск за конфликти по отношение на самия проект и самия културен продукт, който се осъществява във връзка със сблъсъка с изкуствения интелект. По-скоро дали Дигитални изкуства не е редно да премислим да бъде премахната или редуцирана, или трансформирана, както проф. Кабаков предложи, да бъде под формата на Съвременно изкуство, защото в Дигитални изкуства попада и фотографията, което не е никак за подценяване като изкуство.

Такъв коментар исках да направя. Категорично не съм съгласна, че не сме взели отношение и то има писмена следа.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Бояджиев.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Ако ми позволите, тъй като в петък отново ще има заседание, както бях информиран днес, сега виждаме, че на практика нямаме нищо конкретно, което да гласуваме, тъй като предложението на изпълнителния директор и на администрацията не е готово. Нали така? Имате просто концепция, която презентирахте.

Аз предлагам, ако може Вие в оперативен порядък да финализирате Вашата концепция, да ни я изпратите, за да можем ние в някакъв още по-бърз оперативен порядък да я разгледаме и да се подготвим за петък, и в петък да седнем и конкретно да дискутираме програми, какви направления ще има, какви оси ще има, бюджет и така нататък. Защото аз, честно казано, си бях подготвил по таблицата работен вариант Индикативна програма 2027, след като първо я преформатирах, тъй като самата таблица беше с технически неправилни формули и си мислих, че това е нещо, което детайлно ще разглеждаме. От Вас разбрахме, че има друга концепция.

Аз лично това предлагам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз предлагам конкретика. 15,20 ч. е. Да прекратим срещата седанка. Административният екип в рамките на днешния

ден да изпрати пакетирана финалната си версия предложение за Индикативна програма 2027, като отрази коментарите, които се направиха днес.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: И на база изпратеното и концептуалните предложения на професора, в петък вече да...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Чакайте, аз не съм я представил. Ние гласувахме едно нещо, приехте го, сега предлагате друго, което можем да го подложим на гласуване.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз не мисля, че може да се вземе информирано решение, при условие че тя не е предложила концепция.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Добре. Това ни пише в дневния ред – обсъждане на Индикативна програма 2027. Там аз исках да го уточня, за да стане полезно това заседание и да представим концепциите и идеите, а пък на следващо... Аз кога да представя моята? 2025 г. изтече, ще изтече 2026-а, до 6 юни 2027 г. е ангажиментът ми към Управителния съвет.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Господин Почекански.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: По тази линия аз... Имам две минути.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Като председател имам право да Ви прекъсна. Прекъсвам Ви сега.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Колеги, извинявайте, знам, че има данни, виждам ги, но ще съм много бърз. Две неща.

Първо, имаме две концепции. От това, което чухме, виждам, че голяма част от Управителния съвет изразява въпроси, неясноти и дори несъгласия. Тоест това, което ще ни се напише, вероятно то ще отразява това, което е казано.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Няма как. Ето, потвърждава го госпожа Неделчева.

Има и друга концепция, върху която можем да работи. И това, което аз предлагам, е да видим, да чуем или да представи и другата концепция в един оперативен порядък, да вземем решение върху какво ще работим, може би нещо компилативно, ако трябва, ако не отделно. И за петък вече да гледаме в конкретика. Това е. Благодаря ви.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това предложение гласувахме.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Госпожо Василева, удобно ли е да питам госпожа Неделчева нещо?

Това, което ни беше изпратено на нас в табличен вид, да разбирам ли, че в момента това, което коментираме от 13,00 ч. насам, всъщност не е същото, което е изпратено в табличния вид, а е трансформация? И ако това е така, ние нямаме предварително структурирана тази информация, за да може адекватно да вземем отношение. Ние сме си правили бележките, както и господин Бояджиев отметна, не го виждам, но го приветствам в нашия състав, всъщност ние говорим върху стратегически документ като програма за бъдещ период, но в нейния финален окончателен вид като предложение от екипа го нямаме. Това, което аз съм върнала обратно на имейлите на всички вас със своите бележки вътре, в които съм се постарала да отметна това, което съм забелязала като неточности,

несигурност и риск, е било въз основа на предходния имейл – това, което сме получили. Ако не се лъжа, беше в понеделник. Но ако има друга промяна, редно е да я получим, да я прегледаме и да я разискваме, защото по този начин се получават три концепции – първата, която беше изпратена като работен файл, втората, която е разработил и изпратил проф. Кабаков, и сега разбираме, че има някакъв трети хибриден вариант, което е нещо между първи и втори вариант, но ние не можем да сме сигурни какво точно коментираме.

За да не се получава разминаване и такава излишна говорилня, действително аз се присъединявам към предложението и на колегите – ако трябва да прекратим дискусията, което и госпожа Василева също каза, редно е да бъде взета есенцията от днешния разговор върху това, което се съсредоточихме, и предложението на госпожа Неделчева като финален документ от това, което тя днес се опита да ни предложи тук. Визирахте програмите, кои остават, какви оси има и така нататък. Пак казвам – държа изключително много на скелета кое е ос, кое е програма, кое е направление. Това е изключително важно за бенефициентите, защото те ще бъдат объркани. Че ние можем да се объркаме – добре, но хората ще се объркат. И това е много важно.

Така че предлагам ви да концентрираме вниманието си върху финалния вариант на това, което госпожа Неделчева ни представя като концепция, и да ни го изпратите, за да можем в петък да имаме разумно дискутиране, а не да се лутаме като топка за тенис напред-назад. Извинявайте, това е губене на време в момента. Благодаря ви.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Професор Кабаков.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Аз съм склонен да се съглася с мнението на д-р Налбантова, но тук това, което направих като предложение и го гласувахме, то не е случайно. Добре е, когато се върви на едно равнище, тоест стратегическо и концептуално, да се обсъждат двете програми, защото поставяте програмата, която не съм ви представил, в неравнопоставено положение, давайки шанс на първата програма да поправи грешките от дебат, който аз не съм имал по отношение на моята програма. И когато в петък я представя, аз ще трябва да искам пак по силата на това, което искам като минути, полагащи се по регламента, който сме гласували, да имам време да отстраня и забележките, които евентуално вие изложите в петък. И тогава ще трябва да правим и трето заседание, в което да решим коя да бъде концепцията. Защото, извинявайте, аз не съм получил обратна връзка, помолих в писмото си, от никой. Единствено от проф. Стоева получих по отношение на Съвременно изкуство определения предложения да бъдат включени конкретни форми. Това е единствената обратна връзка. Така че аз съм в неравнопоставено положение по отношение на това, което искам да ви представя и да получа вашето експертно становище и мнение, да го отразя и тогава да поставим на една и съща основа програмите, които се предлагат на стратегическо и концептуално ниво. И тази, която бъде одобрена, ще вървим да я разработваме на оперативно равнище.

Това е моето предложение. Ако искате да го подложим на гласуване. Нямам нищо против и това, което казва господин Бояджиев, и това, което каза

д-р Налбантова, но тук има вече елемент на неравнопоставеност. Надявам се да разбирате какво искам да кажа с това нещо, а не да правя говорилня или да саботирам заседанието.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Аз Ви казах в началото какво смятам за Вашата концепция. Мога да повтора. За мен това е изключително ясна, добре разписана и добре аргументирана стратегическа архитектура. Секторно е структурирано, има професионализация, има оценяване...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Кога я представих, за да се изказвате по нея? Това питам.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Четох това, което сте изпратили. Нали можем да четем.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Нали може да имам същото време да представя неща, които не съм написал, за да ви убедя в нейните качества.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Сега ще Ви кажа какво ми липсва и Вие ще продължите, за да можем да говорим в конкретика, за да не си губим наистина целия ден, защото това вече излиза извън всякакви граници.

Липсват финансови идеи, липсват индикатори за успех. Липсва ми преходния механизъм и оценката как ще стане административният ресурс, как ще се случат нещата. Тук е необходимо много сериозна подготовка – трима души има в този екип. Някакви срокове.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: На оперативно равнище...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мога ли да си довърша изречението?

Според мен ще трябва да мине много сериозна организационна промяна в много кратки срокове, което ни прави уязвими в посока спазване на закона – до 31-ви да имаме публикувана за обществено обсъждане.

С оглед факта, че 8-и и 10-и бяха изключително трудни за организиране дати с оглед заетостта на всички ви, това...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Всички искаме да спазваме закона, което е радостно иначе.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това, което аз към момента виждам, ако тръгнем в посока изцяло Вашия модел и Вашата концепция с оглед обема на административния екип и тяхната натовареност, аз съвсем откровено Ви казвам, че не си представям, че те имат капацитет до петък да разпишат на оперативно ниво Вашата...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, до 31 юли, а не до петък.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Мога ли да си довърша мисълта? Евентуално едно изречение, без да бъде прекъсвана.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: И аз се боря за същото.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ето сега аз се преборих.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Чудесно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма капацитета да разпишат тази програма до 10-и, вие нямате свободни дати, за да се разберем отново до 31-и и изпадаме в патовата ситуация, в която ние да кажем хипотетично, че сега се

обединим около Вашата концепция, защото стратегически е много по-добре аргументирана, но, пак казвам но, оперативно не е разписана.

Гласуваме на сяло екипът да разпише...

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Реално ще им възложим. Ако я гласуваме, ние ще им възложим да я разпишат.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ние ще им възложим, нали? Вие готов ли сте за тази катастрофа, проф. Кабаков, на сяло да Ви бъде разписана програмата?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не. В авторското право, което преподавам, има такова нещо, което се нарича авторски контрол. Нормално е авторът на концепцията да има контрол върху крайния резултат, което означава, че аз трябва да мога да избира от администрацията хора, които да участват в разписването на оперативно равнище, за да контролирам процеса.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не става така. Аз пък Ви казвам, че не може Управителен съвет от 15 човека...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Администрацията.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Няма. Трима души са. Трима души, които продължават да работят и по публикуване на програми за 2026 г. и оформяне на пакетни документи, които са пълни...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Господин Бояджиев искаше думата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие продължавате да ме прекъсвате и да говорите върху мен.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, аз досега не съм говорил.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Те нямат капацитета. Така че апелирам отново към всички да подходим разумно и да помислим за някакъв синтез между двете концепции. С концепцията на проф. Кабаков всички имаха възможност да се запознаят, защото той спази 5-дневния срок по правилата и всички се запознахме с концепцията му. Устно се запознахме с концепцията на административния екип.

Предлагам ви да вземем решение екипът да работи по някаква синтезирана версия на двете и до края на деня...

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Ще стане още по-трудно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Колко по-трудно да стане?

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Защото ще трябва да видим, кое трябва да вземем, извинявайте, че се намесвам така.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: То е ясно какво трябва да се вземе.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Трябва да вземе някои неща оттук, някои оттук. За мен лично не е ясно...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Той се е опитал най-накрая да професионализира и да подреди този тюрлюгювеч, с който работи този Фонд. Всички сме наясно с това.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: То не работи в момента.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Работи. Просто няма да имат време до довечера да я разработят, няма да има време до петък да я разработят. Ще

седнем тук в петък, проф. Кабаков ще каже: нямам пет дни, не съм се запознал, не мога на коляно да се запозная.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Ние направихме компромис вече.

СТАНИСЛАВ ПОЧЕКАНСКИ: Колко време ще е необходимо, ще направим по-нататък заседанието. Ще изместим петък в еди-кога си.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Не, ще направим компромис за концепцията на госпожа Неделчева, така че няма проблеми с това.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не чух.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Направихме компромис с концепцията на госпожа Неделчева, която също нямаше пет дни, тъй като е само в нейния тефтер, да я чуем устно. Пак не са спазени пет дни. Ние сме в правото да преценим дали да изискаме тази правна възможност, която има в Устройствения правилник. Ако ние решим да направим компромис, можем да го направим.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Значи сега е моментът да кажете ще направите ли компромис да седнем в петък и най-накрая да я решим тази програма, защото е ясно, че от 10-и нататък няма да има кворум. Всички сте ангажирани в почивки, в командировки.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Напротив. Миналата година имаше кворум и заседавахме. Не е много приятно, но е така.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Вие какво искахте да предложите, господин Бояджиев.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: За мен тази дискусия вече се изчерпа категорично. Всички сме единодушни, че програма трябва да се приеме. Това, което аз предлагам да формулираме, е госпожа Неделчева и нейният екип тази концепция, която е в техния тефтер, на принтера, на компютъра, където и да било да я оформят, да я изпипат на база и на дискусии, които днес имаше, и заедно в петък в рамките на точка от дневния ред тя за пет-десет минути да си направи експозе, пред нас да е концепцията, проф. Кабаков и той да изложи две-три неща, всеки от нас да си каже мнението, да вземем някакво финално решение и на база вече на финално решение административният екип да изготви финалния вариант. Защото това нещо ние можем да го дъвчем още три седмици, а всички сме наясно, че имаме проблем, всички знаем, че трябва да има някаква реформа. Просто, колеги, аз съм чувал само легенди за заседанията на Национален фонд „Култура“, но такова неработещо, говорилня, не знам как да се изразя, за да бъде хем коректен, хем да не обидя някой... Уважаеми колеги, затова е в атака Национален фонд „Култура“, защото даже самите ние нямаме уважението към себе си да имаме нормална и продуктивна среда.

Поздравявам проф. Кабаков, че си е изпратил предварителна концепция, аз също се запознах. Съжалявам, че Вие не сте направили същото, защото видях дадената таблица, но просто не считам, че в момента имаме какво повече да коментираме, докато не дойде Вашият работен вариант.

ИАНА САВАТЕВА: Извинявайте, колеги, не ми е присъщо да се намесвам фриволно, но смятам, че тези част от тези обобщения са доста обидни

за всички нас. Не бива да си позволяваме да принизяваме нашата дейност до такава степен.

Аз искам да попитам дали ще има точка „Разни“, защото имам два въпроса? Кратки са въпросите.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Съжалявам, ако съм обидил някого с квалификациите, които съм направил...

ИАНА СААТЕА: Доста зле прозвуча. Извинявам се наистина.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Комуникирал съм с много хора от сектора, които са били бенефициенти на програмата, следя парламентарната дейност предвид дейността на Фонда и, уважаеми колеги, искам да ви кажа, че общественото мнение за Фонда генерално не е добро.

ИАНА СААТЕА: Ние сме част от културната общност само да Ви кажа. Тук хората, които седим от страната на Управителния съвет, сме част от тази общност.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: Никой не оспорва това нещо.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: И какво решаваме по първа точка?

Госпожо Неделчева, имате ли капацитета в рамките на днешния ден да ни изпратите тази финализирана таблица с всички забележки, които колегите направиха по време на заседанието – Дигитални някак си се реструктурира или изчезва, Културно наследство се връща обратно в обхвата, Сценични не са сценичните са Театър, музика и танц.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕА: И на европейско ниво е Performing Arts, което включва всички тези неща.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: А циркът къде отива?

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: Вие ще кажете, ние ще го гласуваме.

СЕВАР ИААНОВ: И въпросите за Музика след това, защото там ще възникне проблемът. Не е проблемът дали ще бъдат обобщени Театър, Танц и Цирк. Проблемът е с музика, защото музиката като Изпълнителско изкуство или много от музиката като Звукозаписна индустрия.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: И въобще в цялата тази концепция аз продължавам да не разбирам какво стана с тези интердисциплинарни... Или ние продължаваме да живеем в 1983 г. Не знам.

ПРОФ. ИААН КАБАКОВ: Ще Ви отговоря, когато ми дадете да представя моята концепция. Очевидно сега някои неща съм ги представил, други не съм.

ПРЕДС. МАРИНА АСИЛЕА: Много ми се ще в точка „Разни“ да повдигна една тема. Какво стана с тази платформа, която струваше един милион и трябваше някак си да изсветли оценяване, подаване, проследяване на процеси и защо продължава да се пуска Програма 2026 през платформата на Фонд „Култура“. Искам да знам защо са инвестирани тези средства, веднъж. Втори път, през бюджета на Фонд „Култура“, доколкото знам, продължават на ежегодна база да си текат някакви такси за поддръжка, лицензи, обслужване, не знам в каква точно специфика. Искам да знам къде е тази платформа и защо не се работи в нея? И очакваме ли след месец като приключи, видях, че е пусната

Мобилност, вие пак да разпънете онези скандални екселски чаршафи в споделени драйвовe и хора с три диоптъра, като дръпнат малко по-рязко, да изтриват и да блокират таблицата и да пишат в съседни клетки. И после някой не бил оценил, прочел и видял. Наистина ли по този начин ще продължаваме и в 2026 г. да работим, колеги, след като е направена тази инвестиция?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Може ли да кажа само за протокола, че този въпрос го зададох на предишния изпълняващ длъжността директор на срещата с независимия сектор в същата зала, в която седим, и не получих отговор.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Чудесно. Аз продължавам сега този въпрос и искам сега да получа отговор.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Това е голям проблем. Втора година тече гаранционният срок със фирмата СИЕНСИС, която е изработила платформата. Втора година Сметната палата пита защо системата не е тествана, при което аз казвам, че тези програми, които ги приехте на последното заседание ще се публикуват в тъй наречената нова система. Оказа се, че от преди две години има кореспонденция с БОРИКА за електронния подпис, което е задължително за подаване. Вчера прегледах договора с БОРИКА.

Тоест тази система не е необходима на Национален фонд „Култура“. Има ИСУН, има други безплатни...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Не, не, не. Не отиваме на безплатни платформи, ако сме платили един милион. Моля Ви!

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: С БОРИКА работим с финализирането на системата, така че някои от програмите, които са одобрени през 2026 г. ще излязат на новата система.

По старата система по спешност пуснахме „Творческа Европа“ и Мобилност.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие по темата ли искате да се включите или по друга тема?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: По темата.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Кажете.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Тази система е готова много отдавна като разработка, както е заложена в техническата спецификация. В самата техническа спецификация се включва интеграция в деловодната система, която раздава номера, и интеграция със софтуер за електронно подписване. Тоест новата система няма как да започне работа без тези два елемента.

Вече тествахме как се минава през няколко изпълнителни директора, започваме отначало, никой не разбира от предходните какво се случва и се стопират тези процеси. Доскоро си мислехме, че електронното подписване е платено с БОРИКА, само оставаше интеграцията с Архимед, затова настоявахме да се плати, за да може да се направи интеграцията и да се получи една продукционна среда, защото за момента там има тестова среда. Но когато тръгваме да разговаряме с „ДАВИД Холдинг“, които са ни представителите на деловодната система, разбираме, че те не могат да започнат работа, защото и другият елемент не е придвижен, тоест електронното подписване.

В момента остана последният елемент, по който се работи, но не става от днес за утре. Започнахме работа преди два дни, правят се тестове, инсталират се софтуери, правят се достъпи до ДХЧО – това е пространството, което...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Имате ли времеви хоризонт?

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: Казват седмица може би, но аз не съм сигурна. Ние сме го тествали в тестова среда. Какво ще се случи не мога да бъда сигурна.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожа Налбантова.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Благодаря.

Въпросът ми беше чисто технически – на точка „Други“ ли сме в момента, понеже не сме изчерпали точка 1, или точка „Други“ остава за петък.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Точка 1 не предполагаше решение, но в крайна сметка си стиснахме ръцете, че в рамките на деня екипът ще ни изпрати финалната концепция с отразени всички бележки, които коментирахме днес.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Тоест в момента имаме възможност да говорим...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И зададох въпрос за платформата защо не се ползва, как продължава...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да, абсолютно подкрепям. Ние сме поставяли този въпрос многократно и екипът също ни е уверявал в това какво се е случвало. Още повече че ние няма как да не се съобразим с това, че има платена програма с европейски средства, която реално не е стартирала. Ако тя не стартира, Фондът подлежи на санкция и трябва да връща средствата. Защо да се заплаща такава огромна сума, ако не могат да се възползват и да се улесняват хората, съответно и екипът, за който би трябвало тази програма да е от особена полза. Това е в допълнение на това, което коментирахте.

И когато изчерпите тази тема, аз нещо друго искам в „Разни“.

ДИАНА САВАТЕВА: Аз искам да допълня това, за което стана въпрос. Аз ли бъркам? Тази платформа беше част от Плана за възстановяване и устойчивост.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Точно така.

ДИАНА САВАТЕВА: Нали така, госпожо Неделчева, което означава, че тя трябва да е изпълнена и отчетена.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Да, така е.

ДИАНА САВАТЕВА: Което означава, че логиката сочи, че тя трябва да е функционираща. Тоест ние сме изпълнили и отчетели нещо, което в момента не функционира. Аз не споделям мнението, че трябва всички продукти, в смисъл културните проекти да минават през ИСУН, ние сме го водили този разговор. И когато възниква, госпожа Неделчева участва толкова активно в изработването на Проект 42, той е на практика в голяма степен разработен от нея. И тя много добре си спомня този момент. Аз го казвам с респект и уважение това, защото този Проект 42 нямаше как да се случи без нейно участие. Но платформата беше част от този проект.

Друг е въпросът, че това, което накрая се реализира, е много далеч от това, което в началото беше замислено. Говоря като обща схема, а не специално за платформата.

И ако ме в точка „Разни“, аз ще попитам нещо. Имахме едно писмо, което беше предвидено в дневния ред, но го оставихме точно като стигнем до индикативната програма и това е запитване от Българска фестивална асоциация. Тъй като нямаме програма Фестивали, това означава ли, че питането автоматично отпада, тоест то е неприложимо, защото питането на Фестивалната асоциация беше точно за фестивали.

И вторият ми въпрос е: има ли някакъв проблем, имаме ли ясни срокове, в които ще бъдат извършени разплащанията по Плана за възстановяване и устойчивост?

Знам, че излизам от темата, но това е тема и на Управителния съвет и на изпълнителния директор. Благодаря.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Само да отговоря на въпроса.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Нали се боря за приза джентълмен и ми натрупва много негатив, но ще продължа да се броя.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Вие продължавате да...

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Продължавам за приза.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Продължавате въпросите на госпожа Саватева, или допълвате нови?

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Това, което каза доктор Налбантова, го казах на неформалната среща с Вас. Ние нарушаваме европейското законодателство, ако пет години не използваме програма, финансирана с европейски средства и трябва да ги върнем. Това е проблем от съвсем друго естество спрямо този, който казах колегите от Фонда с оглед на оперативното използване на тази система, платформа или както е наречена.

Така че тук има, от една страна, политически проблем, другото е административно-технически – годността на тази програма да бъде използвана. И той трябва да бъде разрешен на две равнища. Това е моето внасяне на допълнително разяснение, за да е ясно какъв е дебатът. Едното е, че ще върнем средства, ако не се използва създадената програма. Другото е, че тя не става за използване в този ѝ вид, в който е предадена и отчетена. И тук идва въпросът какво можем да направим.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Госпожа Саватева повдигна един изключително важен въпрос, който от 24 юли се опитвам да го разреша. В момента има технически проблем по извършването на финалните плащания по ПВУ: 105 платежни са в СЕБРА блокирани. И с това се боря в последните дни. Да, това се отразява в Индикативната програма. Да, мога да се справя и с това. Плащанията ще продължат и през следващата седмица. Това го казвам на крайните получатели – малки и големи общини. Иначе на останалите е платено.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Тоест само общини са останали.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Най-вече общини. Има няколко неправителствени организации, които закъснях с документи и така нататък, които попаднаха в тази...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: А този блокаж дали ще бъде отпушен скоро? Аз имам спомен, че този разговор го водихме преди повече от една седмица.

НЕЛИ НЕДЕЛЧЕВА: Казах го – от 24 юни са блокирани в СЕБРА и съвместно с Дирекция „Национален фонд“ – Министерство на финансите ще го разрешим.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Някой има ли някакви други въпроси или коментари?

Госпожа Налбантова.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, бих искала да обърна внимание на два важни въпроса според мен в тази точка, единият от който е едно писмо, а другият е свързан с казуса с ДДС.

Може ли първо да попитам дали имаме някакво решение на казуса с ДДС в условията по програмите във връзка с указанието на министъра на финансите, тъй като аз съжалявам, че не можах да бъда присъствено и миналия път, но не бях изчала предварително това указание, не бяхме го получили. И все пак да попитам има ли шанс бенефициентите да бъдат освободени от тази забрана, че ДДС и по-точно невъзстановимото ДДС е допустим разход или не – нещо, което наистина считам, че е много важно и си спомням, че госпожа Марина Василева положи усилия да намери решение на този въпрос. Спомням си, че коментирахме с Вас, госпожо Василева, че Вие очаквахте становище на главния юрист на Министерството на културата, но всъщност в този документ ясно се вижда, че там се цитират еврофондове. Това касае ли и Национален фонд „Култура“? Бихте ли уточнили? Много Ви моля.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Ще продължиш ли с втория въпрос или да отговоря сега и след това ще продължим със следващия?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Както кажете Вие, както Ви е удобно.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Към мен ли е?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да, конкретно към Вас, защото помолих за юридическо становище.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: По втория въпрос нищо не е към мен.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Той е към всички колеги. Просто аз питам в крайна сметка ДДС стана ли допустим разход или не по отношение на това гласувано ли е или не указанието на министъра на финансите. Няма как да го гласуваме, ние можем да го изпълним, ако то касае конкретно Национален фонд „Култура“.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Указанието на министъра на финансите беше изпратено как се прилага ДДС. Води към разпоредби по Закона за ДДС. Има закон, има становище на директор „Правна“ на Министерството на културата, който го е изчел, има становище на директор на БХСД в

Министерството на културата, има решение на Управителния съвет на Национален фонд „Култура“, но има и изпълнителен директор, който обявява всички тези решения и актове за нищожни, тоест тя се произнася в качеството си на съд. Затова, понеже отказвам да водя подобни разговори в подобен тон в мейли или във Вайбър, или по телефон, съм искала официално становище от Министерството на финансите конкретно и нарочно как те четат закона, как те четат Наредба № Н-6, писана на коляно от някой друг вероятно съд. И когато получим официалното становище на Министерството на финансите ще го вхождам по надлежния ред в Национален фонд „Култура“.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може ли да Ви допълня с градивно предложение в тази посока? Имаме ли опцията по най-бързия начин да направим тази козметична корекция на очевидно грешка на предишни екипи, нямам представа, който е правил промените в Наредба...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Има един месец обществено обсъждане. Щеше да падне...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Може би имаме за спешен порядък, който е от 14 дни и мисля, че не е нужно да минава през Министерския съвет, защото по чл. 32а от ЗЗРК ясно пише, че тази наредба, тя се приема от министъра на културата и се съгласува с министъра на финансите. Тоест там няма пряко отношение към Министерския съвет и мисля, че това би улеснило много повече самата администрация в Министерството на културата. Просто да добавим думичката...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Това беше първото, което тръгна като процедура още преди да се съберем на първата ни неформална среща и в Zoom, и след това в министерството, защото всички я бяхме видели тази грешка. Казаха, че сме уязвими, ако го пуснем по бързата процедура за 14 дни и много по-чист вариант е, ако наредбата си стои в законовия срок. Тази наредба има нужда изобщо от...

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Да, има нужда, така е, правите.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: И да не е само възстановимо и невъзстановимо ДДС. Там има заровени и други проблеми.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Така е, съгласни сме. И ние сме го засекли това нещо и сме си дали мнението. Но може би, тъй като касае пряко кандидатурата на сега отворените вече сесии за кандидатстване...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Слава богу е само Мобилност. Нали така?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: И не е лошо да го помислим дори и като спасителен пояс.

Благодаря Ви за това, което уточнихте. Искам да обърна внимание и на нещо друго, което мен лично малко ме шокира, но ще си позволя да го изговоря и да го цитирам, ако може да не ме прекъснете, едно писмо, което получихме от госпожа Неделчева, адресирано до всички, но касаещо се до проф. Кабаков, в което пише: „Уважаеми проф. Кабаков, пледирам да проявите самоуважение към

Вас самия и спрете да обиждате мен и екипа на НФК. Обвиненията Ви не са в конструктивен диалог, а генерират токсичност, която не е професионална и ефективна за функционалностите на НФК, с които сме натоварени. За съжаление следва да загубим време да събираме обидите Ви – писмени и на звукови файлове, и да ги изпратим на Софийския университет, който Ви е номинирал, за да преразгледат поведението Ви. Според мен е по-важно да обосновете добавена стойност на програмата, която сте предложил, че тя не повтаря вече съществуващи програми за финансиране в МОН, следва линк, и Изпълнителна агенция „Програма за образование“. С уважение: Нели“. Край на цитата.

Уважаеми колеги, изключително ме разтревожи този имейл и ще си позволя да направя коментар, защото смятам, че това категорично не импонира на поведението и на длъжностната характеристика на изпълнителния директор – да прекращава своите правомощия и да се меси в работата на Управителния съвет. Още по-малко да коментира поведението на член на Управителния съвет...

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Налбантова, проф. Кабаков иска да се включи.

ПРОФ. ИВАН КАБАКОВ: Уважаеми колеги, понеже е замесено моето име, добро име и авторитет, тук говорим за набедяване, аз, понеже съм засегната страна, ще напусна, за да не присъствам на този разговор и да не влияя с присъствието си на изказванията и евентуалните решения.

ЦВЕТЕЛИНА СТОЙНОВА: А може ли екипът да готви Индикативната програма?

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Да, моля. *(Експертите от Национален фонд „Култура“ излизат от зала.)*

Д-Р МИЛЕНА НАЛБАНТОВА: Бих искала, ако ми позволите, още едно-две изречения да допълня.

Ние всички знаем, съгласно ЗЗРК кои са органите в Национален фонд „Култура“, кой какви правомощия има и какво трябва да свърши като работа и че всъщност при всички случаи става ясно, че изпълнителният директор не стои над Управителния съвет. Това е разписано в чл. 25 от ЗЗРК. Както и много ясно знаем процедурата, по която членовете на Управителния съвет съответно са избрани. Те се предлагат от творчески съюзи и културни организации. Това, че проф. Кабаков е номиниран от Софийския университет, не означава, че проф. Кабаков представлява единствено и само Софийския университет, а цялата академична общност. И в крайна сметка аз лично не съм свидетел на обиди във формална и неформална среща и не смятам, че проф. Кабаков публично е уронил престижа на Национален фонд „Култура“ или е обидил лично някого, за което просто моля да се избягва такъв език и да бъдем много внимателни и себеуважителни, първо, към своята работа, второ, към работата на колегите, към работата на всеки един от нас, на председателстващия заседанието, на екипа на НФК, който е подложен на изключително натоварване и напрежение. И по този начин да избегнем тази отрицателна конотация и това в кавички казвам – клеветене.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Налбантова, сами сме.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Няма нищо. Нали върви запис.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Надявам се.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Това държа да бъде отбелязано в протокола.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрах. Приемаме го за сведение. Нямаме към момента друг вариант за реакция.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Считам, че некоректно е набеден проф. Кабаков, като индиректно възприемам това, не зная дали да го нарека заплаха или предупреждение към всички членове, което е недопустимо.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може ли да чуем и другите изказвания?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Приключих. Благодаря.

АЛИНА КАРАХАНОВА: Този имейл го получихме в неделя, края на почивните дни, началото на тази седмица, в 1,22 ч. през нощта.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Може ли да обобща с едно изречение – токсична среда и взаимоотношение.

Имате ли нещо друго да добавите, или можем все пак да свършим някаква работа днес в оставащия ден и да се видим в петък в 11,00 ч. Надявам се конструктивно.

СТАНИМИР БОЯДЖИЕВ: По-рано трябва да се видим в петък.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: За 11,00 ч. е насрочено. Не можеха за по-рано колегите, доколкото знам. Ако кажете по-рано и ако кажете, че сте склонни да си затворим очите, че в заповедта пише 11,00 ч., аз съм окей да започнем и от по-рано. Каквото кажете.

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Колеги, аз ще се постарая да бъда присъствено в петък. Единствено мисля, че ако е преди 10,00 ч.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Точно затова е от 11,00 ч., защото щяхте да пътувате. Нали така?

МИЛЕНА НАЛБАНТОВА-БОЖИЛОВА: Ако е преди 10,00 ч. физически няма да успее най-вероятно, но ако е след 10,00 ч. мисля, че ще успее. Въпреки това 11,00 ч. е по-удобен час.

Искам да благодаря на всички за това, че бяхме толерантни днес и се изслушвахме. И искам да кажа на господин Бояджиев да не бърза с оценките на работата на своите колеги, защото той тепърва ще бъде част от този екип и ще разбере, че не всичко е така, както изглежда отстрани. Повярвайте, ние всички сме имали досег като бенефициенти и като кандидати, ако щете като обикновени хора, които работят в сферата на културата. Виждаме за какво става въпрос и се надяваме, че с обща конструктивна работа това ще бъде избегнато.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Разбрахме Ви. Прекъсвам Ви. Нямахте предвид да обиди Вас. Имаше предвид, че това е безобразно губене на време. Тричасова загуба на време. Ние не свършихме никаква работа днес, госпожо

Налбантова. И укорът не беше към Вас персонално, за да го приемате по този начин.

Има ли възможност всички да се включим в петък от 10,00 ч., за да сме сигурни, че ще свършим работа?

СЕВАР ИВАНОВ: Така или иначе смятам, че ние, докато стигнем до взимане на решение, ще е станало поне 11,00 ч., така че няма да сме в разрез със заповедта.

ПРОФ. ИЛИЯ ГРАМАТИКОВ: Извинявайте, нали говорихме за 11,00 ч. Някои от нас сме с часова разлика, планирали сме си вече графика. Плюс това мисля, че от 11,00 ч. имаме цял работен ден. Надявам се, че няма да продължи заседанието повече от четири часа.

ПРЕДС. МАРИНА ВАСИЛЕВА: Импулсивно беше с оглед работата, която свършихме днес.

Закривам заседанието.

(Закрито в 16,10 ч.)

Приложение: *Индикативна програма 2027: концепция, дизайн и класификация на програмите на проф. д. н. Иван Кабаков*

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

зам.-министър Марина Василева

Стенограф:

Нина Иванова